

NATIONAAL STATENLEDEN ONDERZOEK 2019

VIERDE **TRENDONDERZOEK**
NAAR DE TIJDSBESTEDING
EN WERKZAAMHEDEN **VAN**
PROVINCIALE STATENLEDEN

INHOUDSOPGAVE

→ 1. INLEIDING

1.1 Doel van het onderzoek	3
1.2 Onderzoeksvragen	4
1.3 Leeswijzer	4

→ 2. ONDERZOEKSMETHODEN

2.1 Dataverzameling	6
2.2 Interne validiteit	8
2.3 Externe validiteit	8
2.4 Beperkingen	9

→ 3. THEORETISCH PROFIEL

3.1 Dualisering	10
3.2 Tweedeling in kernactiviteiten	11
3.3 Tijdsbesteding van lokale en provinciale politici	11

→ 4. TIJDSBESTEDING

4.1 Algemeen	14
4.2 Tijdsbesteding naar provincie	14
4.3 Tijdsbesteding naar partij	16
4.4 Tijdsbesteding naar ervaring	16
4.5 Tijdsbesteding naar geslacht	17
4.6 Tijdsbesteding naar functie	17
4.7 Tijdsbesteding naar Statenpositie	17
4.8 Tevredenheid over tijdsbesteding	17
4.9 Betaald werk en opleiding	18
4.10 Werkdruk en ondersteuning	19
4.11 Conclusie	21

→ 5. WERKZAAMHEDEN

5.1 Algemeen	23
5.2 Werkzaamheden naar provincie	24
5.3 Werkzaamheden naar partij	25
5.4 Werkzaamheden naar ervaring	27
5.5 Werkzaamheden naar geslacht	27
5.6 Werkzaamheden naar Statenpositie	28
5.7 Werkzaamheden naar functie	28
5.8 Tevredenheid over tijdsbesteding per werkzaamheid	29
5.9 Conclusie	29

→ 6. HONORERING

6.1 Vergoeding	32
6.2 Gemiddelde vergoeding per uur	33
6.3 Kosten per activiteit	34
6.4 Tevredenheid vergoeding	35
6.5 Verlof	36
6.6 Waardering	36
6.7 Conclusie	37

→ 7. CONCLUSIE

7.1 Theoretisch profiel	39
7.2 Tijdsbesteding	39
7.3 Werkzaamheden	40
7.4 Honorering	40
7.5 Antwoord op de hoofdvraag	40

→ 01 INLEIDING

Op 20 maart 2019 ging Nederland naar de stembus voor de Provinciale Statenverkiezingen. Voor Statenleden betekende dit het begin, het einde of een hernieuwing van hun ambtstermijn. Voor veel Statenleden is hun politieke ambt een functie die zij naast hun betaalde baan, eigen bedrijf of opleiding vervullen. Het is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in hoe Statenleden hun politieke ambt ervaren. Het Nationaal Statenledenonderzoek 2019 van Daadkracht is de vierde editie in de reeks en geeft een overzicht van de tijdsbesteding, werkzaamheden en honorering van Statenleden.

→ 1.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Daadkracht voert sinds 2007 een trendonderzoek uit naar de tijdsbesteding, werkzaamheden en honorering van gemeenteraadsleden. Daaruit blijkt dat gemeenteraadsleden hun ambt soms moeilijk kunnen combineren met een betaalde baan of opleiding. Naar aanleiding van deze resultaten voert Daadkracht sinds 2010 eenzelfde trendonderzoek uit onder Provinciale Statenleden. De edities van het Nationaal Statenledenonderzoek uit 2010, 2013 en 2017 laten zien dat Statenleden, net als Raadsleden, steeds meer uren aan hun politieke ambt besteden, en dat ook zij steeds meer moeilijkheden ervaren om hun Statenwerk te combineren met een betaalde baan, eigen bedrijf of opleiding.

Het Nationaal Statenledenonderzoek 2019 is de vierde meting van Daadkracht. Dit onderzoek gaat in op de tijdsbesteding, de werkzaamheden en de honorering van Statenleden en analyseert de resultaten uit 2019 in vergelijkend perspectief

met voorgaande edities. Dit trendonderzoek geeft inzicht in de invulling van het Statenlidmaatschap: hoeveel uren besteden Statenleden aan hun ambt, hoe verdelen zij hun tijd over verscheidene activiteiten en hoe verhoudt de honorering zich tot hun werkzaamheden? De kern van deze rapportage is een kwantitatief vergelijkend onderzoek onder Statenleden, geanalyseerd op factoren als geslacht, provincie, politieke partij, ervaring, functie en Statenpositie. De resultaten zijn vergeleken met de vorige metingen uit 2010, 2013 en 2017. Op deze wijze draagt Daadkracht bij aan de discussie rondom de tijdsbesteding, werkzaamheden en vergoeding van Statenleden.

**“ALS STATENLID
HEB JE EEN GROTE
VERANTWOORDELIJK-
HEID DIE VEEL TIJD
KOST EN 24/7 DOOR-
GAAT. JE MOET IN JE
HELE DOEN EN LATEN
REKENING HOUDEN
MET DE OPENBARE
FUNCTIE DIE JE HEBT”**

Een respondent

→ 1.2 ONDERZOEKSVRAGEN

In dit onderzoek staat de volgende vraag centraal:

- Waaruit bestaan de werkzaamheden van Provinciale Statenleden, wat is de concrete tijdsbesteding voor deze werkzaamheden, welke vergoeding ontvangen Provinciale Statenleden voor het Statenwerk in 2019 en in hoeverre komt dit overeen met de tijdsbesteding, werkzaamheden en vergoeding in 2010, 2013 en 2017?

Om deze centrale vraag te kunnen beantwoorden, is deze geconcretiseerd naar de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is er in recente onderzoeken bekend over het dualisme in relatie tot de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland?
- Wat is de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt deze van de tijdsbesteding in 2010, 2013 en 2017?
- Wat is de tijdsbesteding gerelateerd aan de werkzaamheden van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt de tijdsbesteding aan deze werkzaamheden ten opzichte van 2010, 2013 en 2017?
- Wat is de vergoeding die Provinciale Statenleden in Nederland ontvangen voor het Statenwerk in 2019 en in hoeverre verschilt deze vergoeding van die in 2010, 2013 en 2017?

→ 1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de methodologie van dit onderzoek. Daarin wordt aandacht besteed aan de gekozen onderzoeksmethode, de externe en interne validiteit. Hoofdstuk 3 is een theoretisch profiel van het Provinciale Statenlid (hierna te noemen Statenlid) met aandacht voor het dualistische stelsel in de provinciale politiek. In hoofdstuk 4, 5 en 6 is aandacht voor de tijdsbesteding, werkzaamheden en honorering van Statenleden. In hoofdstuk 7 beantwoorden de onderzoekers de centrale onderzoeksvraag.

De analyses in dit rapport zijn deels uitgewerkt in relatieve cijfers. Dit betekent dat de tijdsbesteding van verschillende activiteiten in percentages van de totale tijdsbesteding is weergegeven. Tenzij nadrukkelijk de tijdsbesteding in aantallen uren staat aangegeven, gaat het in dit rapport over de relatieve tijdsbesteding van Statenleden. De procentuele verschillen tussen 2010, 2013, 2017 en 2019 zijn in dit rapport telkens als het absolute verschil tussen de betreffende percentages uitgedrukt. Bijvoorbeeld: als een bepaalde activiteit in 2017 10,0% en in 2019 15,0% van de totale tijdsbesteding in beslag neemt, staat dit vermeld als een toename van 5,0% ten opzichte van 2017.

Deze onderzoeksrapportage en de factsheet zijn digitaal te verkrijgen op www.nationaalstatenledenonderzoek.nl

WE MOETEN ONZE **DEMOCRATIE** **GEZOND EN DIVERS** HOUDEN

“Statenleden zijn met hart en ziel wekelijks aan de slag om hun volksvertegenwoordigende taak uit te voeren. Die inzet en tijdsbesteding laat dat opnieuw weer zien. Dit nieuwe onderzoek laat de trend zien dat de ontevredenheid over de vergoedingen fors oploopt. Het percentage in 2019 is nog nooit zo hoog geweest. De boodschap van statenleden is daarmee extra duidelijk. Statenlidnu ziet dit als een alarmsignaal en hoopt dat de minister en Tweede Kamer snel werk maken van de hogere vergoeding voor statenleden. Die is broodnodig. Juist om onze democratie gezond en divers te houden.”

Harold van de Velde, Statenlidnu,
SGP Provincie Zeeland

www.statenlidnu.nl

 [statenlidnu-vereniging-voor-statenleden](https://www.linkedin.com/company/statenlidnu-vereniging-voor-statenleden)

 [@Statenlidnu](https://twitter.com/Statenlidnu)

 [statenlidnu](https://www.instagram.com/statenlidnu)

 [statenlidnu](https://www.facebook.com/statenlidnu)

→ 02 ONDERZOEKS- METHODEN

Dit hoofdstuk beschrijft de methodologie achter het onderzoek. Achtereenvolgens komen het literatuuronderzoek en de gebruikte methoden aan de orde. Daarna gaat dit hoofdstuk in op de respons en de interne en externe validiteit van de verzamelde data. Het hoofdstuk sluit af met de beperkingen van het onderzoek.

→ 2.1 DATAVERZAMELING

Het Nationaal Statenledenonderzoek 2019 is opgezet door middel van meerdere onderzoeksmethoden.

LITERATUURONDERZOEK

Het literatuuronderzoek geeft antwoord op de eerste onderzoeksvraag. Ten behoeve van de nul- en eenmeting van het Nationaal Statenledenonderzoek is literatuuronderzoek gedaan naar het profiel van Statenleden. Ook deze editie van het Nationaal Statenledenonderzoek gebruikt dit eerdere literatuuronderzoek, aangevuld met recentere literatuur over dualisme in relatie tot de tijdsbesteding van Statenleden. Voor het literatuuronderzoek is onder andere gebruikgemaakt van de Wet dualisering provinciebestuur, rapporten van het Sociaal en Cultureel Planbureau, het Interprovinciaal Overleg, de Raad voor het Openbaar Bestuur en een onderzoek van Binnenlands Bestuur. Daarnaast zijn eerdere edities van het Nationaal Statenledenonderzoek en Nationaal Raadsledenonderzoek geraadpleegd.

WEBENQUÊTE

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen 2, 3 en 4 is gebruikgemaakt van een webenquête. De enquête is verstuurd naar de gehele populatie van 570 Statenleden. Om de webenquête te kunnen uitzetten, zijn e-mailadressen van Statenleden verzameld. Hiervoor zijn de provinciale websites geraadpleegd. Bij het verzamelen van de e-mailadressen is voor elk Statenlid geïnventariseerd wat het geslacht van het betreffende Statenlid is, voor welke politieke partij het Statenlid in de Provinciale Staten zit, hoeveel zetels deze partij heeft, of het Statenlid deel uitmaakt van de coalitie of oppositie en of het Statenlid fractievoorzitter of 'regulier' Statenlid is. Daarnaast is data verzameld met betrekking tot de samenstelling van de verschillende Provinciale Staten. Hierbij is onder andere data verzameld over de inwonersaantallen van de provincies en de samenstellingen van de opposities en coalities.

Voor deze editie van het onderzoek heeft Daadkracht bij het uitzetten van de webenquête samengewerkt met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In februari 2019 heeft Minister Ollongren in een Kamerbrief aangekondigd onderzoek te laten doen naar de vergoedingen van Statenleden. Naar aanleiding van deze Kamerbrief hebben Daadkracht en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten een deel van dit on-

derzoek met het Nationaal Statenledenonderzoek 2019 te combineren in één webenquête. Op deze wijze worden Statenleden niet belast met meerdere onderzoeken in korte tijd. De vragen die namens het ministerie zijn toegevoegd aan de webenquête zijn afzonderlijk geanalyseerd en hebben geleid tot een Kamerbrief met kenmerk 2020-0000357329 en het rapport “De vergoeding voor leden van de Provinciale Staten en algemeen bestuursleden van waterschappen”.

Het uitzetten van een digitale enquête kent risico's. Met name omdat de onderzoeker geen invloed heeft op de 'technische omgeving' die het Statenlid gebruikt. Om de problemen met het systeem tot een minimum te beperken, is de vragenlijst uitgebreid en naar tevredenheid getest op:

- Verschillende besturingssystemen: Windows, MacOS, iOS en Android;
- Verschillende internetbrowsers en browsersversies: Internet Explorer, Microsoft Edge, Firefox, Google Chrome en Safari;
- Verschillende apparaten: desktop; laptop; tablet en smartphone.

Elk Statenlid is persoonlijk uitgenodigd om deel te nemen aan de webenquête. In de elektronische introductiebrief komt onder meer naar voren wie het onderzoek uitvoert, wat het belang van het onderzoek is, wie de opdrachtgever is en waarom het voor de respondent zinvol is om mee te werken aan het onderzoek. Om de respons te verhogen is een week na het versturen van de uitnodiging een herinneringsmail gestuurd. Na twee weken is de webenquête gesloten. Om non-respons te minimaliseren, is veel aandacht besteed aan het gebruikersgemak van de enquête, onder andere door het aantal vragen zo laag mogelijk te houden en door weer te geven hoe ver de respondenten zijn met het invullen van de enquête. De verwerking van de resultaten gebeurt altijd op geaggregeerd niveau (provincie, partij, geslacht, coalitie/oppositie, fractievoorzitter/regulier lid) en is niet te

herleiden tot een specifiek persoon. Ten slotte ontvangen de respondenten die aangegeven hebben geïnteresseerd te zijn in de resultaten van het NSO een link naar het persbericht over het onderzoek en een link naar de vindplaats van het rapport.

KWALITATIEVE INTERVIEWS

Aan het einde van de webenquête is Statenleden gevraagd of zij eventueel een toelichting willen geven op hun gegeven antwoorden. Cijfers zeggen immers veel, maar vertellen niet altijd het hele verhaal. Daarom zijn er ter aanvulling op de webenquête kwalitatieve interviews afgenomen met een aantal Statenleden. De interviewvragen zijn opgedeeld in drie thema's: tijdsbesteding, werkzaamheden en honorering van Statenleden. Statenleden kregen zo de kans om hun antwoorden op de webenquête toe te lichten. Daarnaast kunnen Statenleden als eerste reageren op de onderzoeksresultaten.

RESPONS

De uitnodiging voor de webenquête is naar alle 570 Statenleden verstuurd. De webenquête was twee weken beschikbaar om in te vullen. In totaal hebben 291 van de 570 Statenleden (51,1%) deelgenomen aan de webenquête, waarvan 199 (34,9%) deze volledig hebben ingevuld. Daarmee is de respons van deze editie iets hoger dan in 2017, toen 217 Statenleden deelnamen en 185 Statenleden de webenquête volledig invulden. Wanneer een respondent deelneemt aan de webenquête, is het mogelijk om tijdelijk te stoppen en op een later moment verder te gaan. De antwoorden blijven in dat geval bewaard. Dit leidt ertoe dat de respons bij de latere vragen in de webenquête lager zijn dan bij de eerdere vragen. Het aantal respondenten varieert daardoor per vraag. Bij de uitwerking van de onderzoeksresultaten in figuren staat daarom steeds het aantal valide respondenten (N).

→ 2.2 INTERNE VALIDITEIT

Interne validiteit betreft de geldigheid van het onderzoek: heeft de onderzoeker gemeten wat hij/zij wilde meten? Deze driemeting van het NSO is een vergelijkend onderzoek, waarbij de verzamelde data uit 2019 is vergeleken met de data van de nul-, één- en tweemeting van het NSO. Daarom zijn wijzigingen van de meetinstrumenten tot een minimum beperkt. Voor de vierde meting maakt Daadkracht grotendeels gebruik van de onderzoeksopzet en operationalisering van begrippen uit het Nationaal Statenledenonderzoek uit 2010, 2013 en 2017.

→ 2.3 EXTERNE VALIDITEIT

Voorafgaand aan de webenquête zijn diverse kenmerken van Statenleden verzameld: geslacht, provincie, politieke partij, functie en Statenpositie in de Staten. Ter controle zijn deze kenmerken aan het begin van de webenquête voorgelegd aan de respondent en was er de mogelijkheid om deze gegevens te verbeteren. Aan de hand van deze gegevens kan de representativiteit, of externe validiteit, worden berekend. Als deze kenmerken representatief voor de populatie zijn, dan wordt het mogelijk om de gegeven antwoorden te differentiëren op geslacht, provincie, politieke partij, functie en Statenpositie. In voorgaande edities van het Nationaal Statenledenonderzoek is respondenten gevraagd naar hun leeftijd. Naar aanleiding hiervan is een aantal klachten door respondenten ingediend. Hierdoor is besloten om in deze editie hier niet meer naar te vragen.

GESLACHT

Van de 570 Statenleden zijn er 374 man (65,6%) en 196 vrouw (34,4%). Van de 291 respondenten die hebben deelgenomen aan de webenquête zijn er 189 man (64,9%) en 102 vrouw (35,1%). Via een Chi-kwadraat toets is vastgesteld dat geslacht in dit onderzoek representatief is vertegenwoordigd.

PROVINCIE

De verdeling van provincies onder respondenten is over het algemeen goed in vergelijking met de populatie. Desondanks is de repons in sommige provincies hoger of lager dan verwacht. Middels een Chi-kwadraat toets is vastgesteld dat de provincies in dit onderzoek representatief zijn vertegenwoordigd, met de kanttekening dat de provincie Overijssel relatief is oververtegenwoordigd. Dit heeft echter geen gevolgen voor de algehele representativiteit.

POLITIEKE PARTIJEN

De politieke partijen onder respondenten zijn over het algemeen goed verdeeld in vergelijking met de populatie. Soms zit er verschil in de verwachte respons en de werkelijke respons. Relatief ondervertegenwoordigd zijn SP (-1,3%) en PVV (-2,5%), Relatief oververtegenwoordigd zijn Forum voor Democratie (+1,8%), GroenLinks (+3,7%) en CDA (+1,1%). VVD, PvdA, D66, ChristenUnie, SGP, Partij voor de Dieren, 50PLUS, provinciale (niet landelijk opererende) partijen en overige partijen zijn relatief evenredig vertegenwoordigd. Middels een Chi-kwadraat toets is vastgesteld dat de politieke partijen in dit onderzoek representatief zijn vertegenwoordigd. Onder de provinciale partijen zijn alle partijen geschaard die een provinciaal karakter hebben. De overige partijen zijn een verzameling van afsplitsingen zonder lokaal karakter, kleine lijstverbindingen en DENK. Bij deze partijen is de respons zo klein dat antwoorden kunnen worden herleid naar natuurlijke personen. Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen, is gekozen om deze partijen onder 'Overig' te scharen.

FUNCTIE

Voor de functie van een Statenlid wordt een onderscheid gemaakt tussen een fractievoorzitter en een 'regulier' Statenlid. Van de 570 Statenleden zijn er 150 fractievoorzitters (26,3%) en 420 'reguliere' Statenleden (73,7%). Onder de 291 respondenten zijn 73 fractievoorzitters (25,1%) en 218 'reguliere' Statenleden (74,9%). Middels een Chi-kwadraat

toets is vastgesteld dat de functies van Statenleden in dit onderzoek representatief zijn vertegenwoordigd.

STATENPOSITIE

Voor de positie van Statenleden wordt een onderscheid gemaakt tussen coalitie en oppositie. Een uitzondering is de provincie Limburg. Daar is voor het eerst een extraparlamenteair college. Het onderscheid coalitie-oppositie is daarom voor Limburgse respondenten niet van toepassing. Onder de 570 Statenleden zijn er 285 coalitieleden (50,0%), 238 oppositielede(n) (41,8%) en 47 extraparlamenteaire leden (8,2%). Onder de 291 respondenten zijn er 157 coalitieleden (54,0%), 111 oppositielede(n) (38,1%) en 23 extraparlamenteaire leden (7,9%). Middels een Chi-kwadraat toets is vastgesteld dat de Statenposities representatief in dit onderzoek zijn vertegenwoordigd. De respondenten van de provincie Limburg zijn bij de verdere analyses met betrekking tot Statenpositie niet meegenomen.

CONCLUSIES EXTERNE VALIDITEIT

Voorafgaand aan de webenquête zijn diverse kenmerken van alle 570 Statenleden verzameld: geslacht, provincie, politieke partij, functie en Statenpositie. Onder de 291 respondenten is via een Chi-kwadraat toets getest op representativiteit. Alle genoemde kenmerken zijn representatief vertegenwoordigd in dit onderzoek. De externe validiteit, en daarmee de generaliseerbaarheid van dit onderzoek, blijft hiermee gewaarborgd. Dit maakt het mogelijk om in de volgende hoofdstukken relevante analyses te maken op basis van deze kenmerken.

→ 2.4 BEPERKINGEN

Een mogelijke beperking van het onderzoek is dat de webenquête in vergelijking met voorgaande edities langer duurde om in te vullen. Dit komt doordat het aantal vragen sterk toenam vanwege de samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De geschatte tijdsduur voor het invullen van de webenquête

kwam hiermee op circa 25 minuten. Een andere beperking van het onderzoek is dat het voor respondenten niet altijd eenvoudig is om hun werkzaamheden uit te drukken in een aantal uren per maand. Om het voor de respondent eenvoudiger te maken, is gevraagd naar een gemiddeld aantal uren per maand. De tijdsbesteding van Statenleden en de kosten voor deze activiteiten zijn daardoor niet exact vast te stellen, maar worden als een gemiddelde gepresenteerd. Een kanttekening bij deze editie van het onderzoek is dat er een relatief hoog aantal nieuwe Statenleden is. Zij hebben nog weinig ervaring waardoor het lastiger kan zijn om een goede schatting te maken van de gemiddelde tijdsbesteding.

Het Nationaal Statenledenonderzoek is een relatief groot onderzoek. De respons is hoger dan in de voorgaande editie en de verzamelde kenmerken zijn representatief voor alle 570 Statenleden. Dat maakt dit onderzoek empirisch sterk en generaliseerbaar. Om de gegevens eenvoudig te kunnen analyseren, is gekozen voor voornamelijk gesloten vragen in de webenquête. Dat kan ten koste gaan van de inhoudelijke diepte. Bij een aantal vragen hebben Statenleden de mogelijkheid om een toelichting te geven. Om dit probleem verder tegen te gaan zijn ook kwalitatieve interviews met Statenleden afgenomen. Hierdoor is het Nationaal Statenledenonderzoek een ideale mix tussen kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

→ 03 THEORETISCH PROFIEL

Dit hoofdstuk begint met een theoretische beschrijving van de tijdsbesteding en werkzaamheden van Statenleden en dualisering van het provinciaal bestuur in relatie tot de tijdsbesteding van Statenleden. Het hoofdstuk toont een theoretische toelichting van onderzoeken en ontwikkelingen die relevant zijn voor dit onderzoek. Centraal staat de vraag: 'Wat is er in recente onderzoeken bekend over de werkzaamheden en tijdsbesteding van Provinciale Statenleden en het dualisme in relatie tot de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland?'

→ 3.1 DUALISERING

Sinds 12 maart 2003 is de Wet dualisering provinciebestuur van kracht, met als doel het dualisme van het provinciebestuur te bevorderen. De wet volgde een jaar na de Wet dualisering gemeentebestuur van 2002. De dualisering van het provinciebestuur streeft naar een striktere scheiding van bestuurlijke en controlerende taken: de Provinciale Staten stellen de bestuurlijke kaders en controleren Gedeputeerde Staten op de uitvoering van het beleid. De Provinciale Staten hebben hiervoor extra controle-instrumenten gekregen: het recht op initiatief, amendement, interpellatie, onderzoek, motie en mondelinge en schriftelijke vraag. Tevens beschikken de Provinciale Staten over een Provinciale Rekenkamer en een Statengriffie. Tenslotte is het lidmaat-

schap van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten sinds maart 2003 gescheiden. De relatie tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is zo meer vergelijkbaar met die tussen de Tweede Kamer en het kabinet.

De Wet dualisering provinciebestuur heeft drie doelstellingen:

- Herstel van de positie van Provinciale Staten als het belangrijkste politieke bestuursorgaan;
- Herstel van de volksvertegenwoordigende functie van Provinciale Staten; en
- Versterking van de herkenbaarheid van het provinciebestuur voor de burger.

Literatuuronderzoek in het kader van het Nationaal Statenledenonderzoek uit 2010, 2013 en 2017 laat zien dat deze drie doelstellingen slechts in beperkte mate zijn behaald. De positie van de Provinciale Staten als hoofd van de provincie is slechts deels hersteld. De doelen om de volksvertegenwoordigende functie van Statenleden te versterken en de herkenbaarheid van de provincie te vergroten zijn beperkt bereikt. De activiteiten van Statenleden worden in deze editie van het Nationaal Statenledenonderzoek opnieuw onderzocht op basis van de tweedeling die in de eerdere trendonderzoeken van het Nationaal Statenledenonderzoek is toegepast.

→ 3.2 TWEEDELING IN KERNACTIVITEITEN

Sinds de invoering van het dualisme zijn de werkzaamheden van Statenleden veelvuldig ingedeeld naar bestuurlijke activiteiten en volksvertegenwoordigende activiteiten:

- Bestuurlijke activiteiten bestaan uit kaderstellen en controleren. Statenleden bepalen in een zo vroeg mogelijk stadium de politieke lijn en vertalen dit in politieke opdrachten aan het uitvoerend bestuur. Bij het kaderstellen dienen Statenleden de Gedeputeerden op hoofdlijnen te sturen. De controlerende rol houdt in dat Provinciale Staten achteraf controleert of het uitvoerend bestuur het beleid heeft uitgevoerd binnen de door Provinciale Staten geschetste kaders.

- Volksvertegenwoordiging is de primaire functie van een Statenlid. De overige functies van de Statenleden vloeien hieruit voort. De gekozen Statenleden vertegenwoordigen de burger en maken namens de burger afwegingen. Het wegen van, vaak tegenstrijdige, belangen van diverse (groepen van) burgers is daarbij een essentiële en bij uitstek politieke kwestie. Volksvertegenwoordigers zijn 'vertalers' van hetgeen onder de achterban leeft. Een Statenlid moet in zijn/haar vertegenwoordigende functie vooral laten blijken dat hij/zij alle relevante argumenten heeft gehoord en op basis daarvan tot een integrale afweging is gekomen. De volksvertegenwoordigende rol van een Statenlid komt vooral naar voren bij de agendavorming en de beleidsvoorbereiding.

In het kader van de doelstelling om de volksvertegenwoordigende functie van Provinciale Staten te herstellen is de wens om meer aandacht te geven aan volksvertegenwoordigende taken. Dit zou met name gerealiseerd kunnen worden door het takenpakket van Statenleden zo in te richten dat er meer tijd is om contact met de bevolking te hebben, bijvoorbeeld in de vorm van werkbezoeken of contact met (belangen)groepen. Ook bestaat de wens om burgers meer te betrekken bij de beleidsvoorbereiding. Om de volksverte-

genwoordigende functie van Provinciale Staten te herstellen is de doelstelling van de Wet dualisering provinciebestuur om minimaal 50% van de tijd te besteden aan volksvertegenwoordigende taken. Deze doelstelling komt overeen met de doelstelling voor gemeenteraadsleden om 50% van hun tijd te besteden aan volksvertegenwoordigende taken.

In de praktijk is dit doel (nog) niet behaald: zowel gemeenteraadsleden als Statenleden besteden tot nu toe gemiddeld (veel) meer tijd aan bestuurlijke activiteiten. Uit het Nationaal Raadsledenonderzoek 2019 van Daadkracht blijkt dat gemeenteraadsleden 64,4% van hun tijd besteden aan bestuurlijke activiteiten en 31,3% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Uit eerdere edities van het Nationaal Raadsledenonderzoek (2007, 2009, 2012, 2014, 2017) kwam een soortgelijke conclusie. Ook Provinciale Statenleden haalden voorsnog de 50%-doelstelling niet. Het Nationaal Statenledenonderzoek 2017 laat zien dat Statenleden gemiddeld 27,6% van hun tijd spenderen aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Bestuurlijke activiteiten nemen 68,8% procent van hun tijd in. Dit betekent dat Statenleden gemiddeld minder tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten besteden dan gemeenteraadsleden.

→ 3.3 TIJDSBESTEDING VAN LOKALE EN PROVINCIALE POLITICI

Uit het Nationaal Raadsledenonderzoek 2019 komt naar voren dat gemeenteraadsleden ruim 17 uur per week besteden aan raadswerk. In 2017 besteedden Provinciale Statenleden gemiddeld 22,8 uur per week aan hun Statenwerk. Voor beide groepen politici geldt dat hun politieke ambt een deeltijdfunctie is. Raads- of Statenwerk wordt veelal gecombineerd met een baan of opleiding. Een enquête van het Sociaal Cultureel Planbureau onder gemeenteraadsleden in 2016 laat zien dat gemeenteraadsleden veel tijds- en werkdruk ervaren bij het uitoefenen van hun politieke ambt.

Een enquête onder Statenleden in 2014, in opdracht van het Interprovinciaal Overleg (IPO), laat zien dat zij zich vaak ondergewaardeerd voelen door het Rijk. Hoewel vier op de vijf Statenleden hun werk zinvol vindt, geeft ongeveer 40,0% aan angst te hebben dat er onvoldoende kandidaten beschikbaar zijn voor volgende verkiezingen vanwege onder andere de grote tijdsbesteding gecombineerd met een relatief lage vergoeding. Een belevingsonderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onder decentrale bestuurders laat zien dat meer dan de helft twijfelde over zijn/haar kandidatuur vanwege de werkdruk en tijdsbelasting.

De Raad voor het Openbaar Bestuur gaf in 2016 aan dat gemeenteraadsleden door de toenemende decentralisaties en het daarmee groeiende takenpakket een grotere druk ervaren. De Provinciale Staten hebben de afgelopen jaren meer bevoegdheden gekregen op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen, en met het Klimaatakkoord krijgen de provincies hierin een belangrijke rol. Met die verantwoordelijkheid heeft het kabinet Rutte-III in haar regeerakkoord aangegeven dat de decentrale overheden extra middelen krijgen voor klimaatopgaven, zoals verduurzaming. Tevens ondersteunt Rutte-III de versterking van de voorbereiding, opleiding en toerusting van de raads- en Statenleden in het regeerakkoord. Dit kan een positieve ontwikkeling zijn voor Statenleden die lijden onder werk- en tijdsdruk, iets wat de Provincie Flevoland al onderschreef na de presentatie van het regeerakkoord.

DE PROVINCIE IS EEN MOOIE TUSSEN- LAAG

De werkdruk hangt sterk af van wat je er zelf van maakt.

Ik beschouw mijzelf als iemand die het leuk vindt om overal in te duiken. Ik maak het wat drukker dan misschien hoeft. Ik probeer win-wins te zoeken tussen het Statenlidmaatschap, mijn betaalde baan en mijn gezin.

Een voorbeeld? Ik ben tweede woordvoerder op Natuur.

Dan helpt het om te weten hoe de provincie eruit ziet. Ik rijd nu wekelijks met mijn gezin naar een van de vele natuurgebieden in de provincie. Zo kan ik tijd voor mijn gezin combineren met de opgave die wij als provincie hebben.

Ik herken wel dat jonge mensen minder aangetrokken zijn tot de politiek, tot je ze zover krijgt om erin te stappen.

De Tweede Kamer lijkt mooi, maar hier moeten we het doorvertalen. Als je doorhebt dat diezelfde discussies hier ook spelen, dan is de provincie een erg mooie tussenlaag tussen landelijk en gemeentelijk. Hier zit je op een mooie middellange-termijn positie en zit je op een knooppunt.

Elk Statenlid zou zich ten diepste af moeten vragen: "Wat versta ik onder mijn taak?" Hoewel de geldelijke vergoeding relatief laag is, moet je kijken naar wat het Statenlidmaatschap je in de breedte brengt. Ik mag me bezighouden met dossiers en onderwerpen waar ik nog nooit over had nagedacht. Ik kom in contact met mensen en organisaties waarbij ik nooit had stilgestaan dat ze bestonden. Ik kan dan vragen stellen die voor anderen misschien heel vanzelfsprekend zijn, waarmee je soms wel dingen los weet te maken. Ja, die verantwoordelijkheid is gewoon ontzettend leuk om te dragen. En dat vind ik een beloning op zich. Het is echt meer dan een geldkwestie.

**" IK HERKEN DAT
JONGE MENSEN
MINDER ZIJN AAN-
GETROKKEN TOT DE
POLITIEK, TOT JE
ZE ZOVER KRIJGT"**

Marc de Droog, Statenlid D66 Utrecht

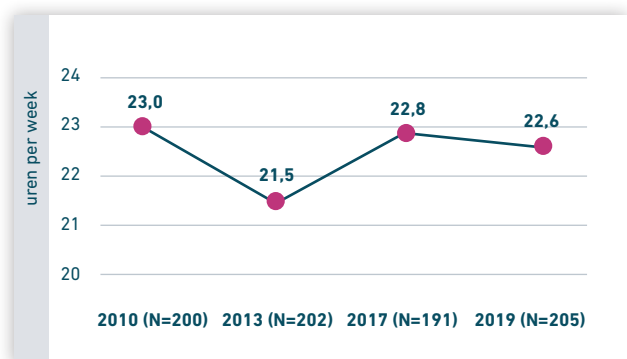
→ 04 TIJDSBESTEDING

Dit hoofdstuk behandelt de tweede onderzoeksvraag: ‘Wat is de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt deze van de tijdsbesteding in 2010, 2013 en 2017?’. Dit hoofdstuk gaat eerst in op de algemene tijdsbesteding van Statenleden. Daarna volgt een onderverdeling en analyse naar provincie, partij, ervaring, geslacht, Statenpositie en functie. Het hoofdstuk behandelt vervolgens hoe het hebben van een betaalde baan en/of het volgen van een opleiding samenhangt met de tijdsbesteding. Na de tevredenheid van Statenleden over de totale tijdsbesteding sluit het hoofdstuk af met een conclusie.

→ 4.1 ALGEMEEN

In de webenquête is aan Statenleden gevraagd om voor 17 verschillende activiteiten aan te geven hoeveel tijd zij hier gemiddeld per maand aan besteden. Aan de hand van deze gegevens is het mogelijk om de gemiddelde tijdsbesteding van Statenleden per maand en per week te berekenen. In 2019 besteden Statenleden gemiddeld 98,0 uur per maand aan het Statenlidmaatschap. Dat is gemiddeld 22,6 uur per week, zie figuur 1. Dit is een kleine daling ten opzichte van 2017: destijds besteedden Statenleden gemiddeld 98,6 uur per maand aan het Statenlidmaatschap, een verschil van 0,6 uur. Per week is het verschil zeer klein: in 2017

besteedden Statenleden gemiddeld 22,8 uur per week aan het Statenlidmaatschap, een verschil van 0,2 uur per week.

Figuur 1: Gemiddelde tijdsbesteding van Statenleden aan het Statenlidmaatschap in uren per week (2010-2019)

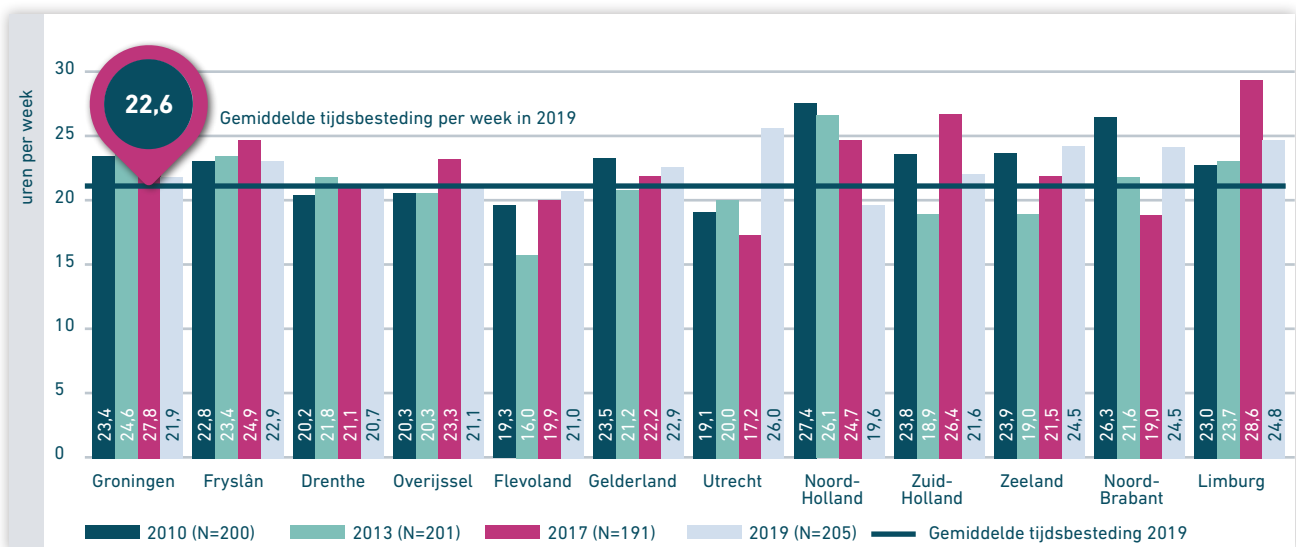
→ 4.2 TIJDSBESTEDING NAAR PROVINCIE

Figuur 2 geeft de gemiddelde tijdsbesteding per week van Statenleden per provincie weer, vergeleken met de onderzoeksresultaten uit 2010, 2013 en 2017. De figuur laat zien dat er grote onderlinge verschillen zijn in de tijdsbesteding van Statenleden per provincie. Zo besteden Statenleden uit Utrecht gemiddeld de meeste tijd per week aan hun Statenlidmaatschap: 26,0 uur per week. Statenleden uit Noord-Holland besteden met gemiddeld 19,6 uur per week de minste tijd aan hun Statenlidmaatschap. Het verschil

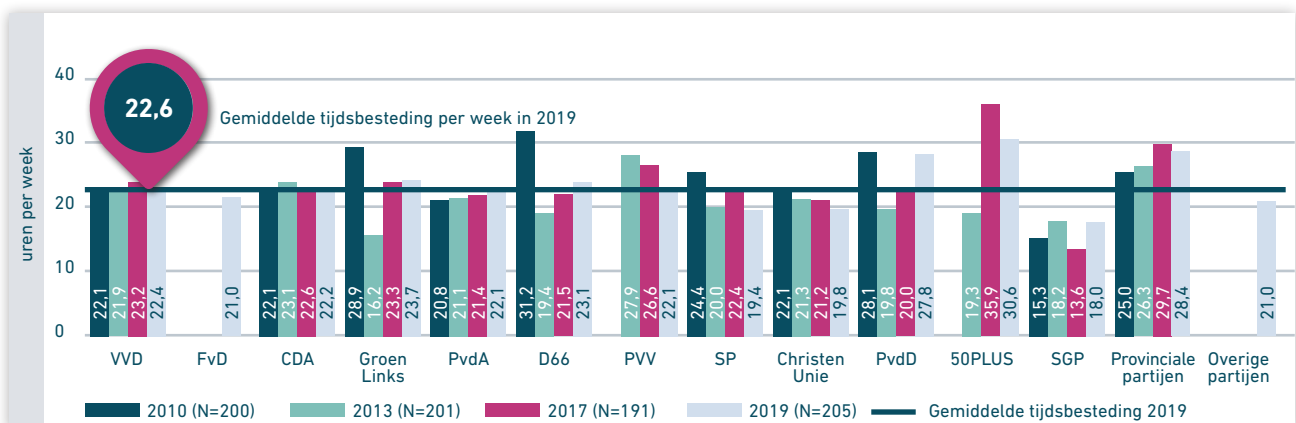
tussen Utrechtse en Noord-Hollandse Statenleden komt daarmee op 6,4 uur per week. Waar het verschil tussen de meeste en minste tijdsbesteding de afgelopen onderzoeksedities steeg (2010: 8,3 uur | 2013: 10,0 uur | 2017: 11,0 uur), is het verschil nu sterk gedaald en het kleinst sinds de start van de meting.

Sommige provincies kennen een sterke fluctuatie met

hun scores uit vorige edities. Zo besteedden Groningse Statenleden in 2017 nog gemiddeld 27,8 uur per week aan hun Statenlidmaatschap, in 2019 is dit gedaald naar gemiddeld 21,9 uur per week (-5,9 uur). Andere provincies waar de gemiddelde tijdsbesteding per week is gedaald, zijn Fryslân (-2,0 uur), Drenthe (-0,4 uur), Overijssel (-2,2 uur), Noord-Holland (-5,1 uur), Zuid-Holland (-4,8 uur) en Limburg (-3,8 uur). De grootste stijger is Utrecht: daar

Figuur 2: Gemiddelde tijdsbesteding van Statenleden aan het Statenlidmaatschap per provincie in uren per week (2010-2019) afgezet tegen de gemiddelde tijdsbesteding in 2019

Figuur 3: Gemiddelde tijdsbesteding van Statenleden aan het Statenlidmaatschap per partij in uren per week (2010-2019) afgezet tegen de gemiddelde tijdsbesteding in 2019

besteedden Statenleden in 2017 nog gemiddeld 17,2 uur per week aan hun Statenlidmaatschap (destijds de laagste gemiddelde tijdsbesteding), in 2019 is dit 26,0 (+8,8 uur). Andere stijgers zijn de provincies Flevoland (+0,1 uur), Gelderland (+0,7 uur), Zeeland (+3,0 uur) en Noord-Brabant (+5,5 uur).

→ 4.3 TIJDSBESTEDING NAAR PARTIJ

Figuur 3 geeft de gemiddelde tijdsbesteding per week van Statenleden per politieke partij weer, vergeleken met de onderzoeksresultaten uit 2010, 2013 en 2017. Een aantal partijen heeft niet deelgenomen aan alle verkiezingen vanaf 2010. Forum voor Democratie is een nieuwe partij die in 2019 voor het eerst meedeed aan de Provinciale Statenverkiezingen. De PVV en 50PLUS waren in 2010 niet aanwezig in de Provinciale Staten. In vergelijking met vorige jaren is ook de categorie 'Overige partijen' meegenomen, die bestaat uit eenmansfracties, kleine lijstverbindingen en partijen die te klein zijn om apart te belichten.

Over het algemeen ligt de tijdsbesteding van de meeste politieke partijen in de buurt van het landelijk gemiddelde van 22,6 uur per week. De grootste uitschieter is 50PLUS: deze Statenleden besteden gemiddeld 30,6 uur per week aan hun Statenlidmaatschap. SGP'ers besteden met gemiddeld 18,0 uur per week de minste tijd aan hun Statenlidmaatschap. Het verschil tussen deze partijen is gemiddeld 12,6 uur per week. Een belangrijke kanttekening bij deze resultaten is dat SGP en 50PLUS beide relatief kleine partijen zijn. Dat vergroot de kans op uitschieters. Daarom is dit onderzoek terughoudend met conclusies over deze en andere kleinere partijen.

Wat betreft de links-rechts verdeling, besteden rechtse partijen gemiddeld 20,9 uur per week en linkse partijen gemiddeld 23,2 uur per week aan het Statenlidmaatschap. De verdeling tussen rechtse en linkse partijen is dezelfde als

in voorgaande edities. Onder rechtse partijen vallen VVD, FvD, CDA, PVV, ChristenUnie en SGP. Onder linkse partijen vallen GroenLinks, PvdA, D66, SP, Partij voor de Dieren. De overige partijen (50PLUS, provinciale partijen en overige partijen) besteden gemiddeld 26,7 uur per week aan hun Statenlidmaatschap.

In 2019 besteden linkse Statenleden gemiddeld 2,3 uur per week meer aan het Statenlidmaatschap dan hun rechtse collega-Statenleden.

→ 4.4 TIJDSBESTEDING NAAR ERVARING

In de webenquête is gevraagd naar de ervaring van Statenleden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen Statenleden die starten met hun eerste termijn, hun tweede termijn, of Statenleden die reeds drie of meer termijnen actief zijn.

Deze indeling stelt ons in staat om te onderzoeken of Statenleden hun tijd anders besteden naarmate ze langer deel uitmaken van Provinciale Staten. Onder de respondenten zaten 137 Statenleden in hun eerste termijn, 56 in hun tweede termijn en 22 in hun derde termijn of langer. Een mogelijke oorzaak voor het hoge aantal nieuwe Statenleden is de respons onder Statenleden van Forum voor Democratie, dat in 2019 haar intrede deed in de Provinciale Staten.

Statenleden in hun eerste termijn besteden gemiddeld 22,2 uur per week aan hun Statenlidmaatschap. Bij Statenleden in hun tweede termijn is dit gemiddeld 23,2 uur per week, bij Statenleden met drie termijnen of meer is dit gemiddeld 23,7 uur per week. Daarmee zijn de meest ervaren Statenleden tegelijkertijd de Statenleden die de meeste tijd aan hun ambt besteden. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat de ervaren Statenleden (tweede, derde termijn of meer) vaker fractievoorzitter zijn: 43,6% van hen is fractievoorzitter. Dat Statenleden met de minste ervaring de minste uren besteden aan hun ambt komt overeen met de resultaten uit 2017 en 2013.

→ **4.5 TIJDSBESTEDING NAAR GESLACHT**

Vrouwelijke Statenleden besteden gemiddeld 24,0 uur per week aan het Statenlidmaatschap. Dat is 2,2 uur per week meer dan hun mannelijke collega's. In 2010, 2013 en 2017 besteedden vrouwen ook gemiddeld meer tijd aan het Statenlidmaatschap. In 2017 was het verschil tussen mannen en vrouwen 2,1 uur.

→ **4.6 TIJDSBESTEDING NAAR FUNCTIE**

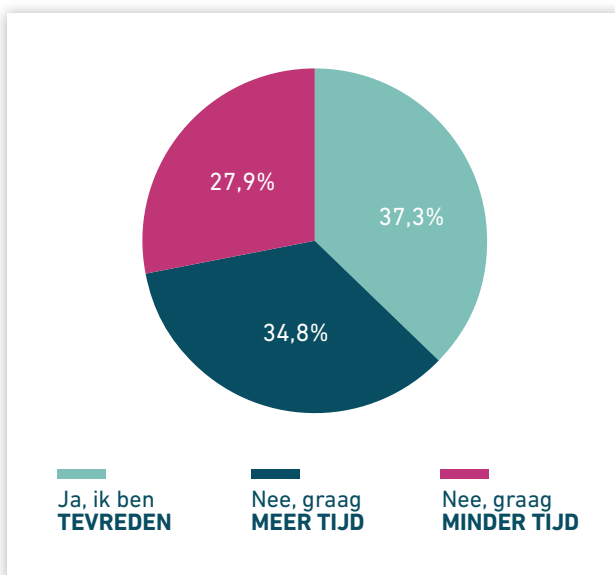
Bij de vergelijking naar functie is onderscheid gemaakt tussen Statenleden die fractievoorzitter zijn en 'reguliere' Statenleden. Fractievoorzitters ontvangen een hogere vergoeding dan 'reguliere' Statenleden, omdat het fractievoorzitterschap extra activiteiten met zich meebrengt. Fractievoorzitters besteden gemiddeld dan ook meer tijd aan het Statenlidmaatschap dan 'reguliere' Statenleden: 25,2 uur per week onder fractievoorzitters vergeleken met 21,5 uur per week onder 'reguliere' Statenleden. Dat is een verschil van 3,7 uur per week. In 2010, 2013 en 2017 besteedden fractievoorzitters ook meer tijd aan het Statenlidmaatschap.

→ **4.7 TIJDSBESTEDING NAAR STATEN-POSITIE**

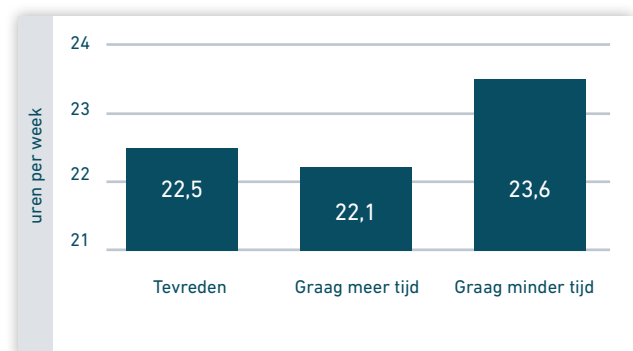
Bij de vergelijking naar Statenpositie is onderscheid gemaakt tussen Statenleden in de coalitie en in de oppositie. Statenleden uit Limburg maken gebruik van een extraparlamenteair college en ontbreken daarom in deze analyse. Statenleden in de coalitie besteden gemiddeld 22,5 uur aan het Statenlidmaatschap, bij Statenleden in de oppositie is dit gemiddeld 22,2 uur per week. Waar in 2010 een duidelijk verschil was in de tijdsbesteding tussen Statenposities, is het verschil sinds 2013 niet noemenswaardig.

→ **4.8 TEVREDENHEID OVER TIJDSBESTEDING**

Om de tevredenheid over de totale tijdsbesteding onder Statenleden te meten is in de webenquête gevraagd: 'Bent u tevreden over het totaal aantal uren dat u gemiddeld per maand aan Statenwerk besteedt?'. Van de 201 Statenleden die deze vraag beantwoordden, geeft 37,3% aan tevreden te zijn over de totale tijdsbesteding. In totaal is 62,7% ontevreden over de tijdsbesteding: 34,8% van de Statenleden besteedt liever meer tijd, 27,9% besteedt liever minder tijd aan het Statenlidmaatschap. Figuur 4 geeft deze verdeling weer. Statenleden die tevreden zijn over hun tijdsbesteding besteden gemiddeld 22,5 uur per week aan hun Statenlid-

Figuur 4: Tevredenheid van Statenleden over de tijdsbesteding aan het Statenlidmaatschap in 2019 (N=201)

Figuur 5: Tijdsbesteding van Statenleden aan het Statenlidmaatschap in uren per week naar tevredenheid (2019, N=201)

maatschap, zie figuur 5. Statenleden die graag meer tijd zouden willen besteden, besteden nu gemiddeld 22,1 uur per week aan hun ambt. Statenleden die graag minder tijd kwijt zouden willen zijn aan het Statenlidmaatschap, besteden daar nu gemiddeld 23,6 uur per week aan. Statenleden die graag minder tijd aan het Statenwerk willen besteden, besteden nu gemiddeld de meeste tijd. Statenleden die wat meer tijd zouden willen besteden aan het Statenwerk, zijn hier nu gemiddeld de minste tijd aan kwijt. Dat is consistent met de resultaten uit 2010, 2013 en 2017.

Een andere maatstaf voor de tevredenheid over de tijdsbesteding is of Statenleden zich verkiesbaar willen stellen voor een volgende termijn. Van de 215 Statenleden die deze vraag beantwoorden, stelt 29,3% zich verkiesbaar voor een nieuwe termijn. 2,3% stelt zich verkiesbaar maar wil geen nieuwe termijn. 8,4% stelt zich niet verkiesbaar en 60,0% weet het nog niet of wil dit niet zeggen. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat relatief veel Statenleden in hun eerste termijn zitten: van de 60,0% die niet weet of niet wil zeggen of ze zich verkiesbaar stellen, is 68,2% voor de eerste keer Statenlid. Een andere mogelijke oorzaak is dat deze meting kort na de verkiezingen plaatsvond en dat het voor nieuwe Statenleden wellicht moeilijker is om hun toekomst als Statenlid in te schatten. Van de Statenleden die zich graag opnieuw verkiesbaar stellen voor een nieuwe termijn is 30,2% tevreden over de tijdsbesteding. 42,9% zou graag meer tijd besteden, 22,2% zou graag minder tijd besteden aan het Statenwerk.

→ 4.9 BETAALD WERK EN OPLEIDING

Statenleden zijn ook gevraagd of ze naast hun Statenlidmaatschap een betaalde baan of een eigen bedrijf hebben en/of een opleiding volgen. 55,5% van de 218 Statenleden die deze vraag beantwoordden heeft een betaalde baan en/of volgt een opleiding. 26,6% van de Statenleden heeft een eigen bedrijf. 17,9% van de Statenleden heeft geen baan, geen

eigen bedrijf of volgt geen opleiding. 9,6% van de Statenleden is gepensioneerd, 2,3% is arbeidsongeschikt. 82,1% van alle Statenleden heeft dus een betaalde baan, volgt een opleiding en/of heeft eigen bedrijf naast het Statenlidmaatschap. Dat is een stijging vergeleken met 2017, toen 71,8% aangaf een betaalde baan te hebben en/of opleiding te volgen. Een kanttekening hierbij is dat in 2017 het hebben van een eigen bedrijf geen antwoordmogelijkheid was.

Statenleden die een betaalde baan hebben, een eigen bedrijf hebben en/of een opleiding volgen, besteden gemiddeld 22,2 uur per week aan het Statenwerk. Statenleden die geen baan hebben, geen eigen bedrijf hebben en/of geen opleiding volgen, besteden gemiddeld 24,4 uur per week aan het Statenlidmaatschap.

Statenleden met een betaalde baan besteden gemiddeld 32,9 uur per week aan hun baan. Gecombineerd met hun gemiddelde tijdsbesteding aan Statenwerk (21,8 uur per week) is dat een totale werkbelasting van 54,7 uur per week. Statenleden met een opleiding besteden gemiddeld 26,1 uur per week aan hun opleiding. Ze besteden gemiddeld 25,1 uur per week aan hun Statenwerk, een gecombineerde werkbelasting van 51,2 uur per week. Statenleden die een baan en opleiding combineren, besteden gemiddeld 30,7 uur per week aan hun baan en 6,7 uur per week aan hun opleiding. Zij besteden gemiddeld 24,5 uur per week aan hun Statenwerk, een gecombineerde werkbelasting van 61,9 uur per week. Statenleden met een eigen bedrijf besteden gemiddeld 30,0 uur per week aan hun bedrijf en gemiddeld 22,4 uur per week aan hun Statenwerk, een gecombineerde werkbelasting van 52,4 uur per week. Statenleden met een betaalde baan, eigen bedrijf en/of opleiding besteden gemiddeld 22,2 uur per week aan het Statenlidmaatschap. Van deze Statenleden is 24,9% tevreden met de tijdsbesteding. 33,5% zou graag meer tijd besteden, 25,4% zou graag minder tijd aan het Statenwerk kwijt zijn. Statenleden zonder een betaalde baan, eigen

bedrijf en/of opleiding besteden gemiddeld 24,4 uur per week aan het Statenwerk. Van deze Statenleden is 66,7% tevreden over de tijdsbesteding. 10,3% zou graag meer tijd besteden, 15,4% zou graag minder tijd aan het Statenwerk besteden.

“IK GEEF EEN BELANGRIJK DEEL VAN MIJN PRIVÉ EN GEZINSLEVEN OP OM DIT WERK ENIGSZINS NAAR BEHOREN TE KUNNEN DOEN..”

Een respondent

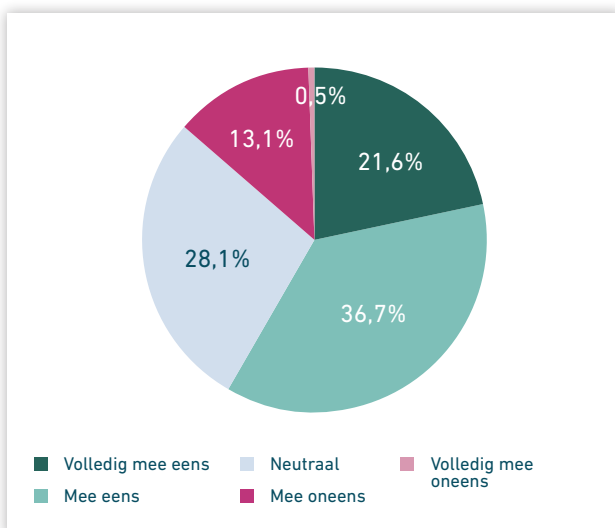
→ **4.10 WERKDRUK EN ONDERSTEUNING**

Aan Statenleden is een aantal stellingen voorgelegd over de werkdruk, hun werk-privé balans, hun ondersteuning en hun tevredenheid over het Statenlidmaatschap. 199 Statenleden hebben deze stellingen beantwoord met '(zeer) mee eens' tot '(zeer) mee oneens'.

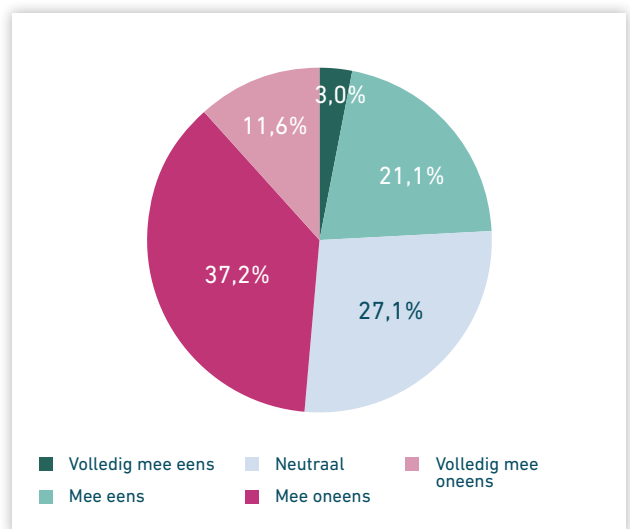
Figuur 6 laat zien hoe Statenleden reageren op de stelling 'Als Statenlid ervaar ik een hoge werkdruk', waarbij 58,3% het (volledig) eens is hiermee. 28,1% van de Statenleden is hierin neutraal, en 13,6% is het (volledig) oneens met de stelling.

Figuur 7 laat zien hoe Statenleden denken over hun werk-privé balans. Bij de stelling 'Ik ben tevreden over mijn werk-privé balans' is 24,6% het (volledig) eens met deze stelling. 27,1% is neutraal, 48,8% is het (volledig) oneens met deze stelling.

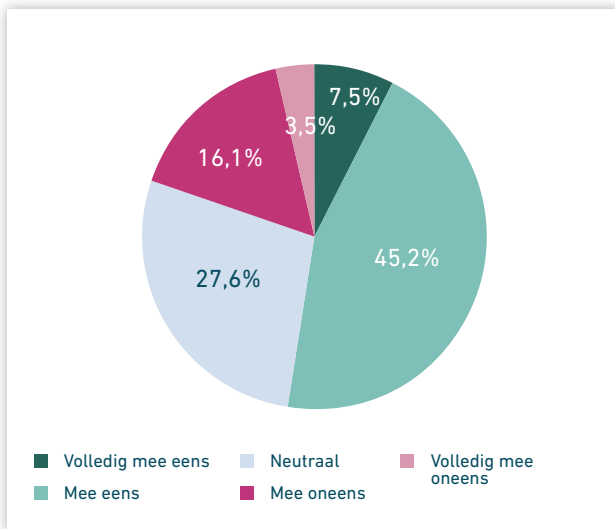
Naast de vragen over werkdruk en hun werk-privé balans is Statenleden ook gevraagd naar hun mening over de ondersteuning die zij krijgen. Figuur 8 geeft weer hoe Statenleden denken over de training die zij hebben gekregen. Op de stelling 'Ik heb een goede training gekregen als Sta-

Figuur 6: Antwoord van Statenleden op de stelling 'Als Statenlid ervaar ik een hoge werkdruk.' (2019, N=199)

Figuur 7: Antwoord van Statenleden op de stelling 'Ik ben tevreden over mijn werk-privé balans.' (2019, N=199)

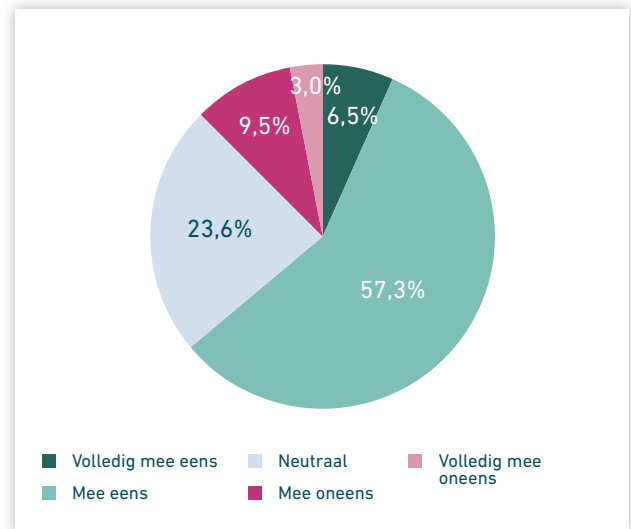

Figuur 8: Antwoord van Statenleden op de stelling 'Ik heb een goede training gekregen als Statenlid.' (2019, N=199)

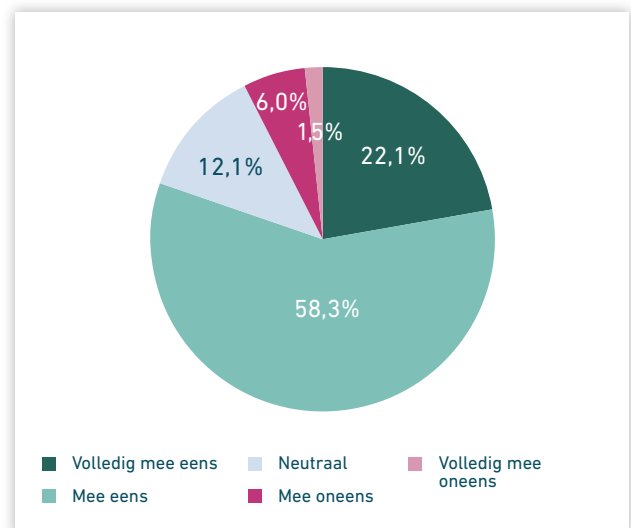
tenlid' geeft 52,7% aan het (volledig) eens te zijn. 27,6% is neutraal, 19,6% is het (volledig) oneens met deze stelling. In het onderzoek zijn verder geen vragen gesteld over het type training of welke organisatie de training heeft aangeboden. Het is daarom onduidelijk welke trainingen er zijn en over welke training Statenleden het meest tevreden zijn.

Op de vraag of Statenleden voldoende ondersteund worden door hun partij, geeft een meerderheid (63,8%) aan hier tevreden over te zijn, zie figuur 9. 12,5% van de Statenleden geeft aan ontevreden te zijn over de ondersteuning vanuit hun eigen partij. Een nadere analyse laat zien dat Statenleden van traditionele landelijke partijen gemiddeld vaker (67,2%) aangeven dat zij het (volledig) eens zijn met de stelling dat ze voldoende ondersteund worden door de partij dan Statenleden van andere partijen (56,5%). Met traditionele landelijke partijen bedoelen we politieke partijen die voor 2000 zijn opgericht. Omdat de ChristenUnie is ontstaan na de fusie van twee al langer bestaande partijen, zien we deze partij ook als traditionele partij.

Tenslotte is aan de Statenleden ook gevraagd naar de ondersteuning vanuit de griffie. Bij de stelling 'Ik krijg voldoende ondersteuning en informatie van de griffie' geeft een grote

Figuur 9: Antwoord van Statenleden op de stelling 'Ik word voldoende ondersteund door mijn partij.' (2019, N=199)

Figuur 10: Antwoord van Statenleden op de stelling 'Ik krijg voldoende informatie en ondersteuning vanuit de griffie.' (2019, N=199)

meerderheid van de Statenleden (80,4%) aan hierover (zeer) tevreden te zijn, zie figuur 10. Slechts 7,5% van de Statenleden is het (zeer) oneens met de stelling. Statenleden uit Groningen (100,0%) Noord-Holland (95,5%) en Fryslân (91,7%) geven het vaakst aan het (volledig) een te zijn met de stelling.

→ 4.11 CONCLUSIE

In 2019 besteedt een Statenlid gemiddeld 22,6 uur per week aan Statenwerk. Dat is een lichte daling ten opzichte van 2017, toen een Statenlid gemiddeld 22,8 uur per week aan Statenwerk besteedde. De gemiddelde tijdsbesteding verschilt sterk per provincie: Statenleden uit Utrecht besteden gemiddeld de meeste tijd aan het Statenwerk met 26,0 uur per week, waar Statenleden uit Noord-Holland met 19,6 uur per week gemiddeld de minste tijd besteden. Het verschil tussen de provincies is ten opzichte van 2017 gedaald.

37,3% van de Statenleden is tevreden over de totale tijdsbesteding, een sterke daling ten opzichte van 2017 (-18,1%). 34,8% zou graag meer tijd aan het Statenwerk besteden, 27,9% zou graag minder tijd besteden. Het percentage dat meer tijd wil besteden aan Statenwerk is gestegen ten opzichte van 2017 (+8,5%), net als het percentage dat minder tijd wil besteden (+9,6%). De ontevredenheid over de totale tijdsbesteding in 2019 (62,7%) is ten opzichte van 2017 gestegen (+18,1%), toen 44,6% van de Statenleden aangaf ontevreden te zijn.

Veel Statenleden combineren hun Statenlidmaatschap met een betaalde baan, een eigen bedrijf en/of een opleiding: 82,1%. Gecombineerd met het Statenwerk kan dit leiden tot een hogere werkdruk. Statenleden met een betaalde baan hebben een gecombineerde werkbelasting van 54,7 uur per week; Statenleden met een opleiding hebben een gecombineerde werkbelasting van 51,2 uur per week en Statenleden met een eigen bedrijf hebben een gecombineerde werkbelasting van 52,4 uur per week. Statenleden die een baan en opleiding combineren hebben de hoogste gecombineerde werkbelasting met 61,9 uur per week. 58,3% van de Statenleden geeft aan het (volledig) eens te zijn met de stelling dat zij een hoge werkdruk ervaren en 48,8% geeft aan (zeer) ontevreden te zijn over hun werk-privé balans.

STATENLID ZIJN DOE JE VANUIT JE IDEALEN

Aan de ene kant zou ik graag meer tijd aan mijn Statenlidmaatschap besteden, want dan kan ik me beter verdiepen in de dossiers. Dan kan ik bij alle werkbezoeken zijn, die voor mijn portefeuilles relevant zijn en meer contact onderhouden met inwoners en relevante (maatschappelijke) organisaties. Aan de andere kant merk ik nu al dat ik te weinig tijd steek in mijn eigen bedrijfje. Meer tijd in het Statenlidmaatschap steken dan ik nu doe kan helaas gewoon echt niet, want het is een nevenfunctie. Ik voel geen hoge werkdruk, want alle dingen die ik doe vind ik erg leuk om te doen. Ik zou er ook voor kunnen kiezen om minder vaak aanwezig te zijn, maar ik ben gekozen als volksvertegenwoordiger en neem die taak graag serieus. Het combineren van het Statenlidmaatschap met mijn andere werkzaamheden is wel lastiger dan ik van te voren had verwacht.

Statenlid zijn doe je natuurlijk niet voor het geld, maar vanuit je idealen en om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Wat me wel opvalt is dat je er best veel voor op moet geven en heel flexibel moet zijn bij je werk, om het Statenlidmaatschap goed te kunnen vervullen. Als we echt willen dat de leden van Provinciale Staten een afspiegeling zijn van de maatschappij is het misschien wel goed om de vergoeding te verhogen of de werkzaamheden te verminderen.

Voor alleenstaanden, mensen met een lager inkomen en/of mensen met een minder flexibele werkgever, is het lastig om een goed Statenlid te zijn én rond te kunnen komen.

Tot nu toe vind ik het echt een eer en enorm leuk om Statenlid te zijn. Ik zie veel dingen, leer elke dag bij en ontmoet veel inspirerende mensen. Dat geeft veel positieve energie en daardoor is het allemaal goed vol te houden!

“ IK NEEM MIJN
**TAAK ALS VOLKSVER-
TEGENWOORDIGER
GRAAG SERIEUS**”

Suzanne Vrielink, Statenlid GroenLinks, Utrecht.

→ 05 WERKZAAM- HEDEN

Dit hoofdstuk beantwoordt de onderzoeksvraag 'Wat is de tijdsbesteding gerelateerd aan de werkzaamheden van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt de tijdsbesteding aan deze werkzaamheden ten opzichte van 2010, 2013 en 2017?'. Dit onderzoek onderscheidt 17 verschillende activiteiten waaraan Statenleden hun tijd besteden. Ook hier zijn de resultaten nader geanalyseerd aan de hand van provincies, politieke partijen, geslacht, Statenpositie, functie en tevredenheid. De verschillende werkzaamheden worden daarnaast ook getoetst aan de doelstelling in de Wet dualisering provinciebestuur om ten minste de helft van de tijd te besteden aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie.

→ 5.1 ALGEMEEN

Als onderdeel van de webenquête hebben 205 Statenleden voor 17 verschillende activiteiten aangegeven hoeveel uren per maand zij hier gemiddeld aan kwijt zijn. Deze werkzaamheden zijn onderverdeeld in bestuurlijke activiteiten en volksvertegenwoordigende activiteiten. Hierdoor is het mogelijk na te gaan in de praktijk in hoeverre Statenleden in de buurt komen van de richtlijn om de helft van hun tijd te besteden aan volksvertegenwoordigende taken.

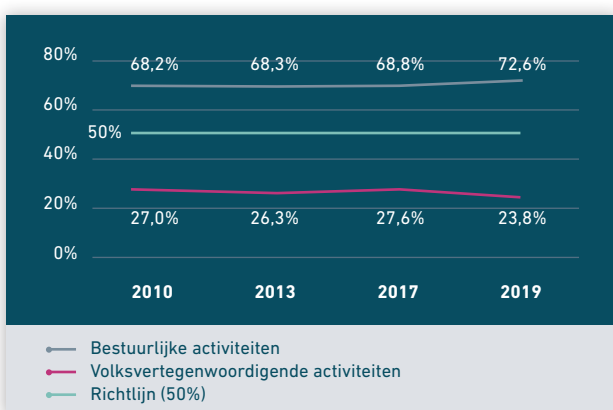
Tabel 1 laat zien dat Statenleden gemiddeld 72,6% van hun tijd besteden aan bestuurlijke taken (71,1 uur) en 23,8%

aan volksvertegenwoordigende taken (23,4 uur). De resterende 3,5% van de tijd gaat op aan overige activiteiten die onder geen van beide categorieën valt. In 2017 besteedden Statenleden 68,8% van hun tijd aan bestuurlijke taken en 27,6% aan volksvertegenwoordigende taken.

Nadere analyse van de afzonderlijke werkzaamheden laat zien dat Statenleden de meeste tijd besteden aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten (17,2%). In 2010, 2013 en 2017 was dit ook het geval. Ten opzichte van 2017 zijn Statenleden meer tijd kwijt aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten (+1,8%). In 2019 besteden Statenleden verder veel tijd aan Provinciale Statenvergaderingen (10,2%). Ook dit percentage is gestegen ten opzichte van 2017 (+2,0%). Er zijn verder geen activiteiten die vergeleken met 2017 veel meer tijd van Statenleden vragen. Opvallend is dat Statenleden in 2019 minder tijd besteden aan activiteiten in maatschappelijke organisaties, vergeleken met 2017 (-2,5%).

De Wet dualisering provinciebestuur stelt als richtlijn dat minstens de helft van de tijd zou moeten worden besteed aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Figuur 11 laat zien dat Statenleden in 2019 deze richtlijn bij lange na niet halen.

Bestuurlijke activiteiten	Tijdsbesteding gemiddeld in uren per maand in 2019	% van totaal 2010	% van totaal 2013	% van totaal 2017	% van totaal 2019
Lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten	16,9	17,7%	18,3%	15,4%	17,2%
Fractievergaderingen	8,8	8,2%	8,6%	8,4%	9,0%
Commissievergaderingen	9,7	7,9%	8,1%	9,2%	9,9%
Provinciale Statenvergadering	10,0	7,5%	7,8%	8,2%	10,2%
Internetactiviteiten: e-mail, social media, blogs, fora	4,4	6,8%	6,4%	5,5%	4,5%
Partijvergaderingen / bijeenkomsten	4,7	4,3%	4,4%	5,3%	4,8%
Telefonische contacten	4,1	4,3%	3,2%	3,5%	4,1%
Maken van notities en opstellen van schriftelijke vragen	5,2	4,0%	3,8%	4,8%	5,3%
Contact met andere overheden	2,3	3,1%	3,1%	2,5%	2,4%
Contact met coalitie-/oppositiepartners	3,6	2,8%	2,9%	3,6%	3,7%
Activiteiten in het kader van het fractievoorzitterschap	1,5	1,6%	1,9%	2,4%	1,5%
Totaal bestuurlijke activiteiten	71,1	68,2%	68,3%	68,8%	72,6%
Internetactiviteiten: e-mail, social media, blogs, fora	4,4	6,8%	6,4%	5,5%	4,5%
Activiteiten in maatschappelijke organisaties	2,8	6,3%	5,1%	5,3%	2,8%
Werkbezoeken	7,3	6,0%	6,9%	7,5%	7,5%
Persoonlijk contact met (groepen van) burgers	4,6	4,2%	4,1%	5,1%	4,7%
Contact met vertegenwoordigers van groepen mensen	2,9	2,5%	2,6%	2,7%	3,0%
Contact met media	1,4	1,3%	1,2%	1,6%	1,4%
Totaal volksvertegenwoordigende activiteiten	23,4	27,0%	26,3%	27,6%	23,8%
Overige activiteiten	3,5	4,9%	5,4%	3,6%	3,5%
Totaal	98,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 1: Tijdsbesteding van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten (2010-2019)

Figuur 11: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke en volksvertegenwoordigende activiteiten in relatie tot de 50%-richtlijn (2010-2019)

Sinds de start van het trendonderzoek besteden Statenleden relatief nog nooit zoveel tijd aan bestuurlijke activiteiten en nog nooit zo weinig tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten.

→ 5.2 WERKZAAMHEDEN NAAR PROVINCIE

Figuur 12 laat de verdeling in werkzaamheden per provincie zien. Afzonderlijke provincies laten over het algemeen dezelfde trend zien als landelijk: meer tijd aan bestuurlijke taken, minder tijd aan volksvertegenwoordigende taken. Een uitschieter is Flevoland, waar Statenleden 80,0% van

de tijd besteden aan bestuurlijke activiteiten en 17,9% aan volksvertegenwoordigende activiteiten.

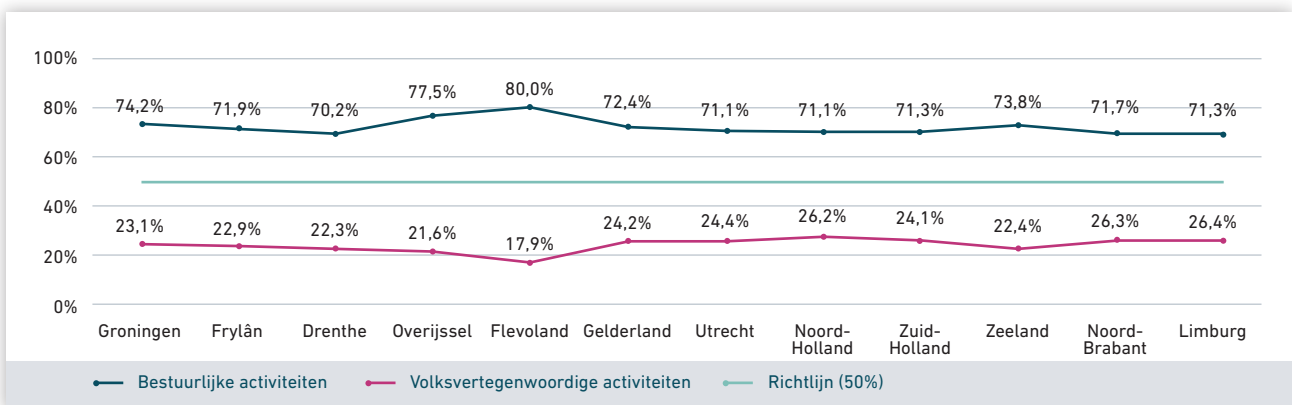
Statenleden uit Drenthe besteden met 70,2% de minste tijd aan bestuurlijke activiteiten. Statenleden uit Noord-Holland, Noord-Brabant en Limburg besteden de meeste tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (26,0%). Desondanks komt geen enkele provincie in de buurt van de 50%-richtlijn van de Wet dualisering provinciebestuur.

In Flevoland en Zeeland zijn Statenleden de meeste tijd kwijt aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten: daar kost het Statenleden 21,2% van hun tijd. Vergaderen kost Statenleden eveneens relatief veel tijd. Uitschieters zijn Overijssel en Flevoland, waar Statenleden ruim een derde van hun tijd kwijt zijn aan vergaderingen (fractievergaderin-

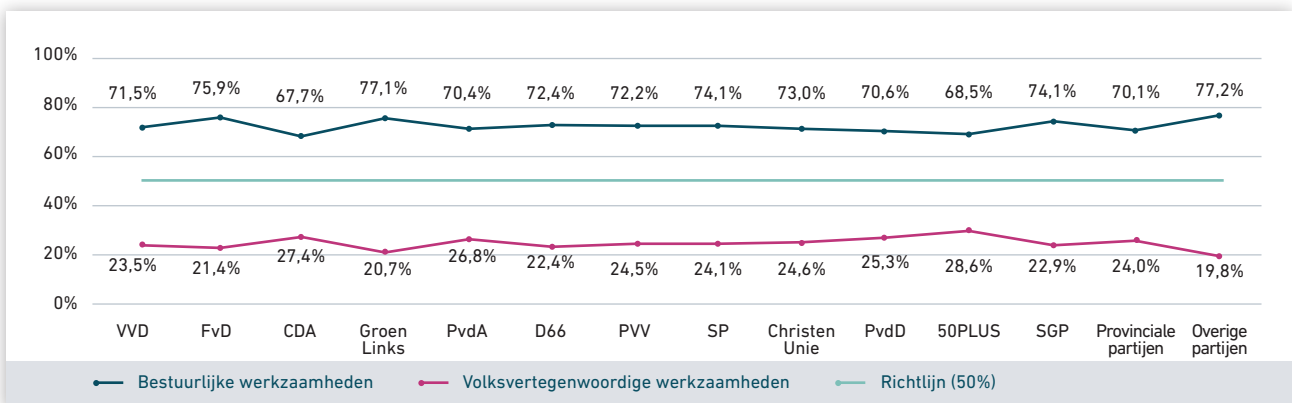
gen, commissievergaderingen en Provinciale Statenvergaderingen). Onder de volksvertegenwoordigende activiteiten nemen werkbezoeken gemiddeld de meeste tijd in beslag: Noord-Brabantse Statenleden besteden gemiddeld 10,1% van hun tijd aan werkbezoeken, het meest van alle provincies.

➔ **5.3 WERKZAAMHEDEN NAAR PARTIJ**

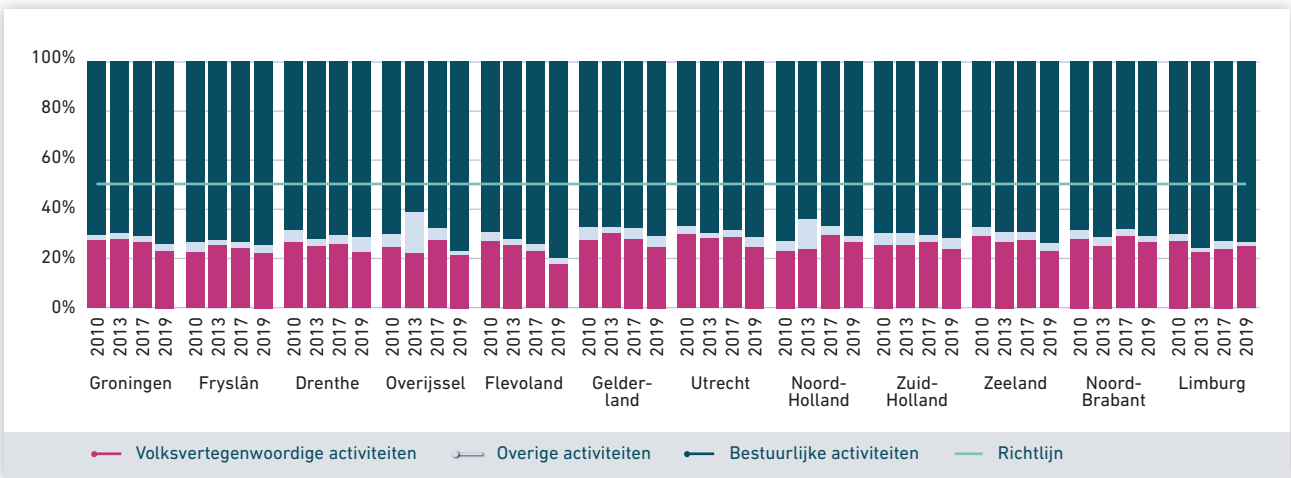
Figuur 13 toont de verdeling van de tijdsbesteding van Statenleden over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken per politieke partij. Over het algemeen zijn de verschillen tussen de partijen klein. Statenleden van GroenLinks (77,1%) en de overige partijen (kleine lijstverbindingen, eenmansfracties zonder lokaal karakter en DENK) (77,2%) zijn relatief de meeste tijd kwijt aan bestuurlijke

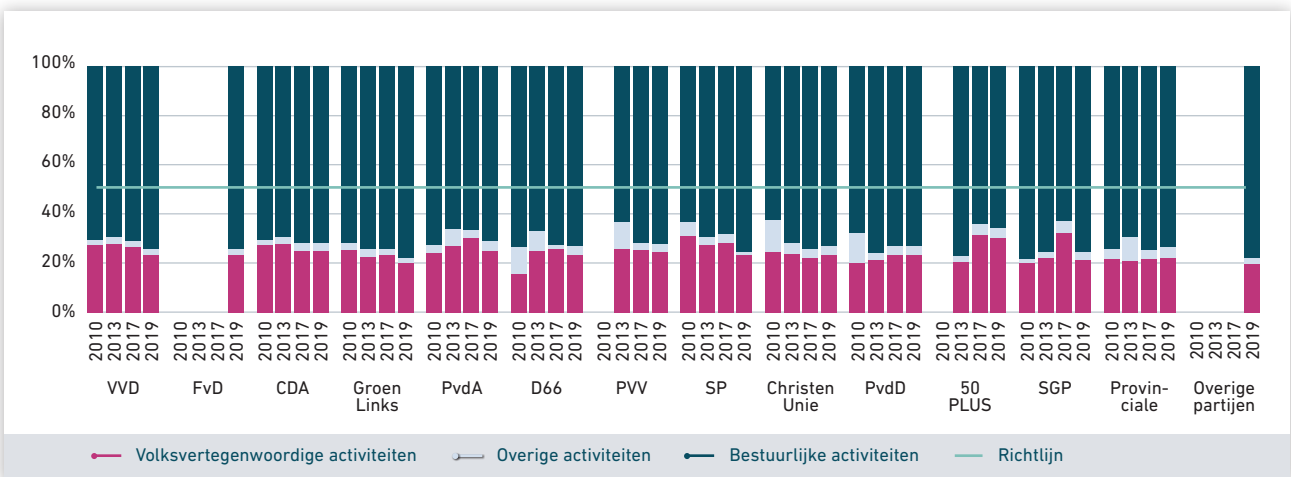
Figuur 12: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke en volksvertegenwoordigende activiteiten naar provincie in relatie tot de 50%-richtlijn (2019)

Figuur 13: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke en volksvertegenwoordigende activiteiten naar politieke partij in relatie tot de 50%-richtlijn (2019)

Figuur 14: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten per provincie afgezet tegen de 50%- richtlijn (2010-2019)

Figuur 15: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten per politieke partij afgezet tegen de 50%-richtlijn (2010-2019)

activiteiten. Nieuwkomer Forum voor Democratie volgt met 75,9%. Statenleden van het CDA (67,7%) en 50PLUS (68,5%) zijn gemiddeld de minste tijd kwijt aan bestuurlijke activiteiten. Statenleden van 50PLUS besteden de meeste tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (28,6%), het CDA en de PvdA volgen met respectievelijk 27,4% en 26,8%. De overige partijen besteden gemiddeld de minste tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (19,8%). Aan de hand

van deze resultaten valt niet te concluderen dat linkse en rechtse partijen hun werkzaamheden anders verdelen. Een nadere analyse van de verschillende bestuurlijke activiteiten laat zien dat Statenleden van de overige partijen de meeste tijd kwijt zijn aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten (24,1%). Statenleden van de PVV volgen met 21,3%. Statenleden van de SGP besteden relatief de meeste tijd aan vergaderingen (35,9%), Statenleden van

Forum voor Democratie volgen met 35,4%. Relatief gezien zijn kleinere partijen meer tijd kwijt aan commissievergaderingen, dit is in lijn met 2010, 2013 en 2017. Waar destijds de kleinere fracties ook veel meer tijd nodig hadden voor het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten, is deze verdeling in 2019 meer gelijkgetrokken met de grotere fracties. In lijn met de algemene trend zijn alle fracties meer tijd kwijt aan bestuurlijke taken in vergelijking met voorgaande edities.

→ **5.4 WERKZAAMHEDEN NAAR ERVARING**

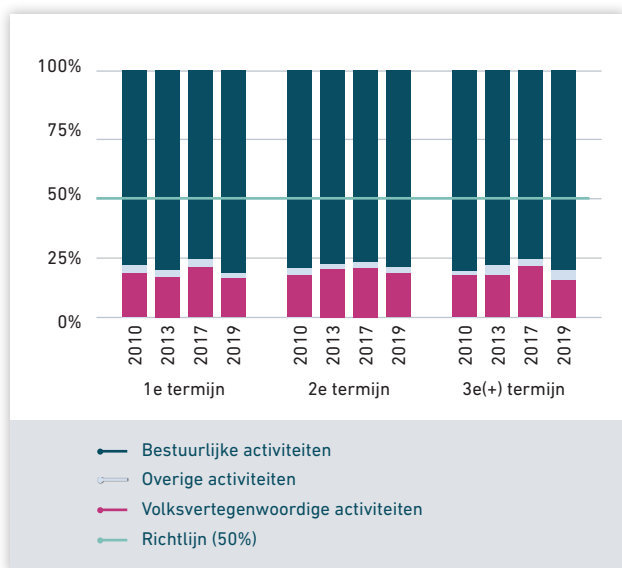
Figuur 16 toont de verdeling van de tijdsbesteding van Statenleden over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken naar ervaring.

Voor alle ervaringscategorieën geldt dat er in 2019 meer tijd wordt besteed aan bestuurlijke taken en minder tijd aan volksvertegenwoordigende taken. Statenleden die in hun eerste termijn zitten, besteden gemiddeld 73,9% van hun tijd aan bestuurlijke taken. Dat is meer dan Statenleden die in hun tweede termijn zitten (70,5% van hun tijd gaat naar bestuurlijke taken) en Statenleden die in hun

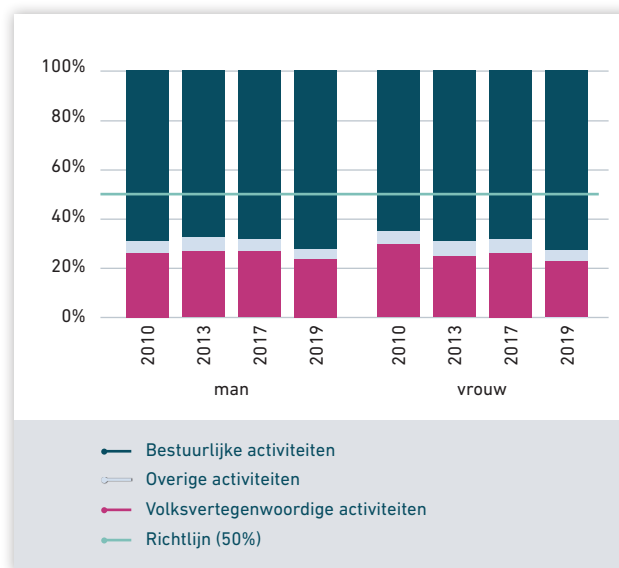
derde termijn of langer zitten (70,6% van hun tijd gaat naar bestuurlijke taken). Statenleden in hun tweede termijn besteden de meeste tijd aan volksvertegenwoordigende taken (26,1%), vergeleken met de Statenleden in hun eerste termijn (23,0%) en de Statenleden in hun derde of meerdere termijnen (22,9%).

→ **5.5 WERKZAAMHEDEN NAAR GESLACHT**

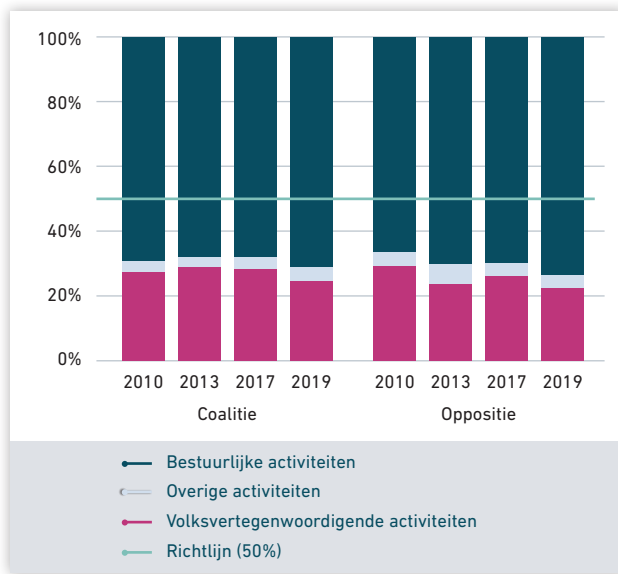
Figuur 17 toont de verdeling van de tijdsbesteding van Statenleden over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken naar geslacht. Mannelijke Statenleden besteden in 2019 72,4% van hun tijd aan bestuurlijke taken, vrouwelijke Statenleden besteden hier 72,7% van hun tijd aan. Mannelijke Statenleden besteden 24,1% van hun tijd aan volksvertegenwoordigende taken, hun vrouwelijke collega's besteden hier 23,6% van hun tijd aan. In 2019 laten mannen en vrouwen gemiddeld een vergelijkbare tijdsverdeling zien tussen bestuurlijke en volksvertegenwoordigende activiteiten.

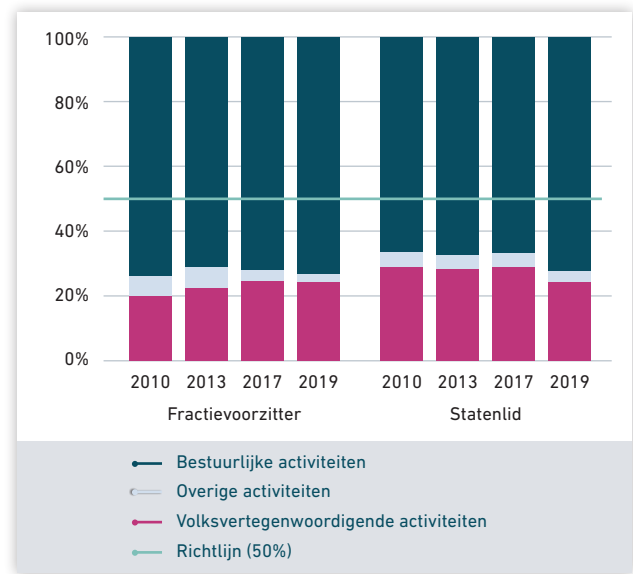
Figuur 16: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten naar ervaring afgezet tegen de 50%-richtlijn (2010-2019)

Figuur 17: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten naar geslacht afgezet tegen de 50%-richtlijn (2010-2019)

Figuur 18: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten naar Statenpositie afgezet tegen de 50%-richtlijn (2010-2019)

Figuur 19: Tijdsverdeling van Statenleden aan bestuurlijke, volksvertegenwoordigende en overige activiteiten naar functie afgezet tegen de 50%-richtlijn (2010-2019)

→ 5.6 WERKZAAMHEDEN NAAR STATENPOSITIE

Figuur 18 toont de verdeling van de tijdsbesteding van Statenleden over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken naar Statenpositie (oppositie/coalitie). De Statenleden uit Limburg zijn hierin niet meegenomen, omdat daar een extraparlamenteair college zit. Coalitieleden besteden 71,9% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten, oppositieleden besteden daaraan 74,2% van hun tijd. Coalitieleden besteden 24,3% van hun tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten, oppositieleden besteden hier 22,4% van hun tijd aan. Oppositieleden besteden iets meer tijd aan bestuurlijke taken dan hun collega's in de coalities. Een nadere analyse laat zien dat oppositieleden meer tijd besteden aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten (+2,6%) dan coalitieleden. Daar staat tegenover dat coalitieleden meer tijd kwijt zijn aan overleg met coalitiepartners (+1,3%) vergeleken met oppositieleden.

→ 5.7 WERKZAAMHEDEN NAAR FUNCTIE

Figuur 19 toont de verdeling van de tijdsbesteding van Statenleden over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken naar functie (fractievoorzitter/'regulier' Statenlid). Ook hier geldt dat de verdeling vrijwel gelijk is. Fractievoorzitters besteden gemiddeld 72,1% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 24,4% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. 'Reguliere' Statenleden besteden gemiddeld 72,9% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 23,6% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Een nadere analyse laat zien dat 'reguliere' Statenleden meer tijd besteden aan het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten (+2,5%) vergeleken met fractievoorzitters. Fractievoorzitters besteden daarentegen meer tijd aan contact met de media (+1,1%) en telefonische contacten (+1,5%). Voor activiteiten in het kader van het fractievoorzitterschap zijn zij gemiddeld 4,7% van hun tijd kwijt.

→ **5.8 TEVREDENHEID OVER TIJDSBESTEDING PER WERKZAAMHEID**

Aan de Statenleden is de vraag gesteld: ‘Bent u tevreden over de huidige verdeling van uw tijd over bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken?’ Figuur 20 geeft de resultaten van deze vraag weer van 2010 tot 2019.

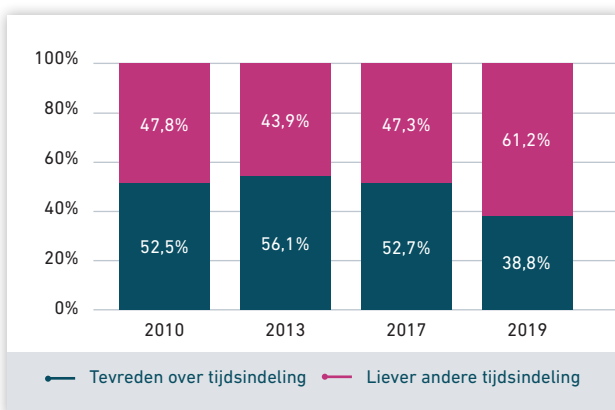
Van de 201 Statenleden die deze vraag beantwoordden, is 38,8% tevreden over de tijdsindeling en zou 61,2% de tijd liever anders indelen. Dit is een trendbreuk met vorige edities, waar de een meerderheid altijd tevreden was. Dit hangt samen met de bevinding dat Statenleden in 2019 meer tijd kwijt zijn aan bestuurlijke activiteiten en minder aan volksvertegenwoordigende activiteiten.

Er is weinig verschil in tijdsverdeling tussen tevreden en ontevreden Statenleden. Statenleden die tevreden zijn over hun huidige tijdsindeling besteden gemiddeld 72,1% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 24,5% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Statenleden die ontevreden zijn over hun tijdsindeling besteden gemiddeld 72,9% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 23,5% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. In 2013 en 2017 besteedden tevreden Statenleden nog relatief meer tijd aan volksvertegenwoordigende taken. In 2019 is dit verschil nog maar 1,0%. Aan Statenleden die ontevreden zijn over hun huidige

tijdsindeling is gevraagd aan welke werkzaamheden zij meer, evenveel of minder tijd zouden willen besteden. De 123 Statenleden die aangaven ontevreden te zijn, willen vooral minder tijd besteden aan het lezen van vergaderstukken, nota’s en rapporten (57,7%), Provinciale Statenvergaderingen (43,9%) en commissievergaderingen (35,8%). Ze zouden graag meer tijd besteden aan persoonlijk contact met (groepen van) burgers (86,2%), werkbezoeken (85,4%) en contact met vertegenwoordigers van groepen mensen (79,7%). Het is duidelijk dat de ontevreden Statenleden liever meer tijd zouden willen besteden aan volksvertegenwoordigende activiteiten en minder tijd aan bestuurlijke activiteiten.

→ **5.9 CONCLUSIE**

In 2019 besteden Statenleden gemiddeld 72,6% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 23,8% van hun tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten. Daarnaast besteden zij 3,5% aan overige activiteiten. Net als in 2010, 2013 en 2017 voldoen Statenleden niet aan de richtlijn om de tijdsverdeling aan bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken evenredig te verdelen. Hoewel de verhouding tussen deze tijdsverdeling in 2010 en 2017 relatief stabiel bleef, bewegen Statenleden zich in 2019 verder van de 50%-richtlijn af.

Figuur 20: Tevredenheid van Statenleden over de tijdsverdeling tussen bestuurlijke en volksvertegenwoordigende taken (2010-2019, N=201)

“ZOVEEL ONDERWERPEN, VEEL VERANTWOORDING. STATENLID IS EEN FULLTIME JOB, WAT JE ERNAAST DOET IS ALS HET WARE EEN PARTTIME JOB..”

Een respondent

Naast de veranderende tijdsindeling valt tegelijkertijd op dat Statenleden hierover vaker ontevreden zijn. Het percentage Statenleden dat tevreden is met de huidige tijdsindeling is gedaald van 52,7% in 2017 naar 38,8% in 2019. Nog nooit eerder was zo een groot percentage van de Statenleden ontevreden: was in 2017 47,3% nog ontevreden, in 2019 is dit 61,2% van de Statenleden. De ontevreden Statenleden geven aan liever meer tijd te willen besteden aan volksvertegenwoordigende taken zoals contact met burgers, werkbezoeken en contact met vertegenwoordigers van groepen mensen. Ze besteden liever minder tijd aan het lezen van vergaderstukken, Provinciale Statenvergaderingen en commissievergaderingen.

HEEL LEUK MAAR OOK PITTIIG

Ik vind de 22,6 uur tijdsbesteding per week een goede afspiegeling. Waar ik helemaal geen rekening mee had gehouden, is dat je ook veel tijd kwijt bent aan werkbezoeken en je eigen politieke partij. Daarnaast werk ik vol-tijd en heb ik een gezin met drie pubers. Ik vind het super dat ik dit kan doen, ik vind het ook heel leuk, maar het is wel pittig. Daarnaast ben ik voorzitter van een commissie, daar zit ook veel tijd in. Maar ik zit hier om wat te doen!

Ik zou graag meer tijd aan het Statenlidmaatschap besteden, vooral om met de fractie en de mensen buiten wat meer van gedachten te wisselen. Ik vind het een nadeel dat we enerzijds mensen uit de maatschappij willen, maar tegelijkertijd hebben we wel allemaal een baan waar we niet kunnen verzaken. Mensen vinden het leuk dat ik dit doe, maar ze moeten er op het werk geen last van hebben. Het vereist heel veel van wat je normaliter als vrije tijd ziet, dus het moet echt je hobby zijn om dit te willen.

De vergoeding is niet ruim, maar is wel fijn. Ik vind echter wel dat als je extra taken op je neemt, zoals een commissie-voorzitterschap, je daar als erkenning best een extraatje voor mag krijgen. Daar gaat ook veel tijd in zitten.

Tegelijkertijd moet je niet voor de vergoeding de Staten ingaan. Als je het moet hebben van vergoedingen om onze democratie op peil te houden, dan gaat 'm dat niet worden. Het valt me echt op dat bijna iedereen binnen de Staten gemotiveerd is om hiervoor te gaan. Dat maakt dat het leuke mensen zijn, ze vinden allemaal iets en ze willen wat. Dat bindt ons. Ik vind het Statenlidmaatschap onwijs leuk en ik leer ontzettend veel!

**“ IK ZIT HIER OM
WAT TE DOEN ”**

Dop van Ulzen, Statenlid VVD Utrecht

06 HONORERING

In dit hoofdstuk staat de onderzoeksvraag: 'Wat is de vergoeding die Provinciale Statenleden ontvangen voor het Statenwerk in 2019 en in hoeverre verschilt deze vergoeding van de vergoeding in 2010, 2013 en 2017?' centraal. Na het overzicht van de totale jaarlijkse kosten voor vergoedingen aan Statenleden, besteedt dit hoofdstuk aandacht aan het uurtarief van Statenleden, de kosten per activiteit en de tevredenheid van Statenleden met betrekking tot de vergoeding. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie.

→ 6.1 VERGOEDING

De vergoeding voor Statenleden is vastgelegd in artikel 2, tweede lid, van het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden. Dit artikel legt de maximale vergoeding voor Statenleden vast. Via een verordening kunnen provincies besluiten om maximaal tot 20,0% naar beneden af te wijken van het Rechtspositiebesluit. In 2019 hanteren alle provincies de maximale vergoeding. De maximale vergoeding voor Statenleden is weergegeven in tabel 2.

De vergoeding van Statenleden verdient een nadere toelichting. Een Statenlid krijgt een maandelijkse vergoeding van € 1.200,95. Dit is een basisbedrag. Een Statenlid kan aanspraak maken op een aantal toelagen:

- Als een Statenlid ook fractievoorzitter is, dan ontvangt hij/zij € 71,40 toelage per maand + € 10,20 per maand per fractiezetel (uitgezonderd de fractievoorzitter zelf). De toelage is gelimiteerd tot maximaal € 150,00 per maand;
- Als een Statenlid lid van een vertrouwenscommissie of rekenkamer is, ontvangt hij/zij aanvullend € 122,40 per maand;
- Als een Statenlid lid van een onderzoekscommissie is, ontvangt hij/zij een toelage die per verordening wordt besloten, maar maximaal € 3.602,95 per jaar is;
- Als een Statenlid lid van een bijzondere commissie is, ontvangt hij/zij aanvullend € 122,40 per maand.

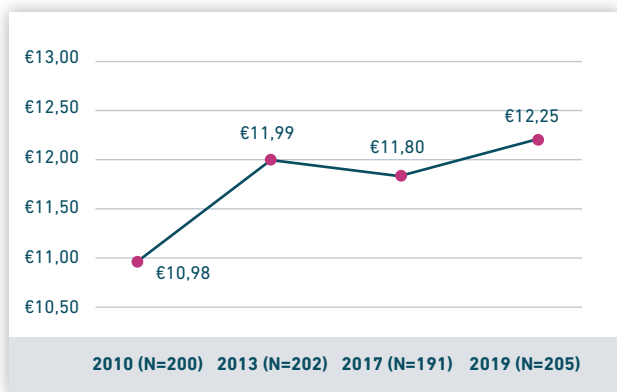
Provincie	Aantal Statenleden	Maximale Jaarlijkse vergoeding	Totaal aan vergoedingen op jaarbasis
Groningen	43	€ 14.411,40	€ 619.690,20
Fryslân	43	€ 14.411,40	€ 619.690,20
Drenthe	41	€ 14.411,40	€ 590.867,40
Overijssel	47	€ 14.411,40	€ 677.335,80
Flevoland	41	€ 14.411,40	€ 590.867,40
Gelderland	55	€ 14.411,40	€ 792.627,00
Utrecht	49	€ 14.411,40	€ 706.158,60
Noord-Holland	55	€ 14.411,40	€ 792.627,00
Zuid-Holland	55	€ 14.411,40	€ 792.627,00
Zeeland	39	€ 14.411,40	€ 562.044,60
Noord-Brabant	55	€ 14.411,40	€ 792.627,00
Limburg	47	€ 14.411,40	€ 677.335,80
Totaal 2019	570	€ 14.411,40	€ 8.214.498,00
Totaal 2017		€ 13.965,00	€ 7.960.050,00
Verskil tov 2017		€ 446,40	€ 254.448,00

Tabel 2: Jaarlijkse vergoedingen van Statenleden, maximale vergoeding per Statenlid en totaal aan vergoedingen op jaarbasis (2017-2019)

Naast deze toelagen ontvangen Statenleden een maandelijkse onkostenvergoeding van € 173,40. Naast de maandelijkse basisvergoeding en onkostenvergoeding, kunnen Statenleden tevens reiskosten declareren voor het bijwonen van Provinciale Statenvergaderingen en commissies en reis- en verblijfkosten declareren voor uitoefening van de functie (zowel binnen als buiten de provincie). Tenslotte kunnen Statenleden ook aanspraak maken op een tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering (€ 109,24 per jaar) en kunnen de Provinciale Staten bij verordening bepalen dat Statenleden jaarlijks een eenmalig bedrag ontvangen van € 1.200,95 waarmee zij voorzieningen kunnen treffen voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. In acht provincies is dit ook bij verordening bepaald. Drenthe, Overijssel, Flevoland en Utrecht hebben niet zo een verordening. In lijn met de eerdere trendonderzoeken is in tabel 2 gekozen om uit te gaan van de basisvergoeding van Statenleden.

➔ **6.2 GEMIDDELDE VERGOEDING PER UUR**

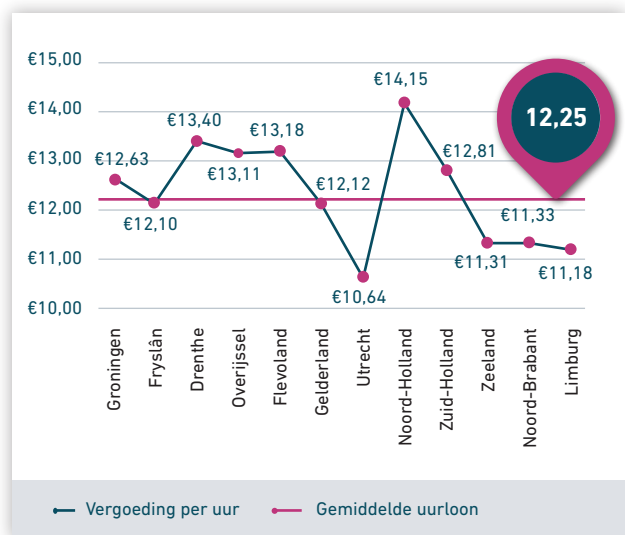
Op basis van de totale tijdsbesteding van Statenleden per maand en het totaal aan vergoedingen is het gemiddelde uurtarief van Statenleden berekend. De maandelijkse basisvergoeding van Statenleden is gedeeld door de gemiddelde maandelijkse tijdsbesteding per Statenlid. Dit is dezelfde methode als in 2010, 2013 en 2017.

Figuur 21: Gemiddelde vergoeding per uur van Statenleden (2010-2019)

Een Statenlid krijgt in 2019 gemiddeld een vergoeding van € 12,25 per uur. Dat is het hoogste bedrag sinds de eerste meting in 2010, zie figuur 21. Oorzaak voor deze stijging is de verhoogde maandelijkse vergoeding voor Provinciale Statenleden. In 2019 is deze € 1.200,95 per maand, waar deze in 2017 € 1.163,75 was. Doordat de totale tijdsbesteding van Statenleden vrijwel gelijk is gebleven aan de totale tijdsbesteding in 2017, stijgt hierdoor de gemiddelde vergoeding per uur.

Figuur 22 geeft de verdeling van de vergoeding per uur weer per provincie. Statenleden uit Utrecht krijgen met omgerekend € 10,64 per uur de laagste vergoeding, Statenleden uit de provincie Noord-Holland verdienen het meeste met € 14,15 per uur. De gemiddelde uurvergoeding is afhankelijk van de tijd die Statenleden gemiddeld aan het Statenwerk besteden. Utrechtse Statenleden besteden gemiddeld het hoogste aantal uren aan hun Statenwerk, Noord-Hollandse Statenleden de minste tijd. Omdat Statenleden in alle provincies dezelfde maandvergoeding krijgen, maar verschillen in hun tijdsbesteding, verschilt de gemiddelde uurvergoeding per provincie.

Figuur 22: Gemiddelde vergoeding per uur van Statenleden per provincie afgezet tegen het gemiddelde uurloon van Statenleden in Nederland

Statenleden uit Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland verdienen bovengemiddeld. Hun collega's uit Fryslân, Gelderland, Utrecht, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg verdienen lager dan gemiddeld. Opvallend is dat Utrechtse Statenleden in 2017 omgerekend nog de hoogste uurvergoeding hadden: € 15,59 per uur.

→ 6.3 KOSTEN PER ACTIVITEIT

Op basis van de maandelijkse tijdsbesteding per activiteit en de vergoedingen voor Statenleden is het mogelijk om de kosten per activiteit te berekenen, zie tabel 3. In 2019 zijn de totale jaarlijkse kosten voor alle activiteiten € 8.260.829

Dat is een stijging van € 300.779 in vergelijking met 2017.

De bestuurlijke activiteiten kosten in 2019 op jaarbasis € 5.998.062 een stijging van € 525.025 vergeleken met 2017. De jaarlijkse kosten voor volksvertegenwoordigende activiteiten is met € 227.147 gedaald naar € 1.970.117. Deze daling in kosten is te verklaren doordat er minder uren aan volksvertegenwoordigende activiteiten worden besteed.

Net als in 2013 en 2017 blijft het lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten in 2019 de grootste afzonderlijke kostenpost: € 1.424.455 per jaar. Dat is een stijging van € 201.070 in vergelijking met 2017. Verder stijgen de kosten van commissievergaderingen, Provinciale Statenvergaderingen,

Bestuurlijke activiteiten	Kosten op jaarbasis 2019	Kosten op jaarbasis 2017	Kosten op jaarbasis 2013
Lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten	€ 1.424.455	€ 1.223.385	€ 1.355.439
Fractievergaderingen	€ 742.167	€ 732.421	€ 601.015
Commissievergaderingen	€ 818.071	€ 668.033	€ 636.543
Provinciale Statenvergadering	€ 843.372	€ 651.935	€ 575.553
Internetactiviteiten: e-mail, social media, blogs, fora	€ 371.927	€ 434.624	€ 477.061
Partijvergaderingen / bijeenkomsten	€ 396.385	€ 418.526	€ 328.831
Telefonische contacten	€ 341.566	€ 378.283	€ 278.480
Maken van notities en opstellen van schriftelijke vragen	€ 438.553	€ 289.749	€ 211.628
Contact met andere overheden	€ 194.819	€ 281.700	€ 234.721
Contact met coalitie-/oppositiepartners	€ 301.927	€ 201.215	€ 226.498
Activiteiten in het kader van het fractievoorzitterschap	€ 124.819	€ 193.166	€ 142.191
Totaal bestuurlijke activiteiten	€ 5.998.062	€ 5.473.037	€ 5.067.963
Internetactiviteiten: e-mail, social media, blogs, fora	€ 371.927	€ 595.595	€ 509.234
Activiteiten in maatschappelijke organisaties	€ 232.771	€ 434.624	€ 477.062
Werkbezoeken	€ 616.505	€ 418.526	€ 380.939
Persoonlijk contact met (groepen van) burgers	€ 386.264	€ 402.429	€ 301.198
Contact met vertegenwoordigers van groepen mensen	€ 247.108	€ 217.312	€ 195.917
Contact met media	€ 115.542	€ 128.777	€ 87.103
Totaal volksvertegenwoordigende activiteiten	€ 1.970.117	€ 2.197.264	€ 1.951.453
Overige activiteiten	€ 292.650	€ 289.749	€ 400.888
Totaal	€ 8.260.829	€ 7.960.050	€ 7.423.848

Tabel 3: Jaarlijkse kosten per activiteit (2013-2019)

ringen en het maken van notities en opstellen van schriftelijke vragen. De jaarkosten voor afzonderlijke volksvertegenwoordigende activiteiten zijn grotendeels gedaald ten opzichte van 2017, met uitzondering van de werkbezoeken en het contact met vertegenwoordigers van groepen mensen. De kosten per activiteit weerspiegelen het beeld in 2019 dat Statenleden meer tijd kwijt zijn aan bestuurlijke activiteiten en minder tijd overhouden voor volksvertegenwoordigende activiteiten.

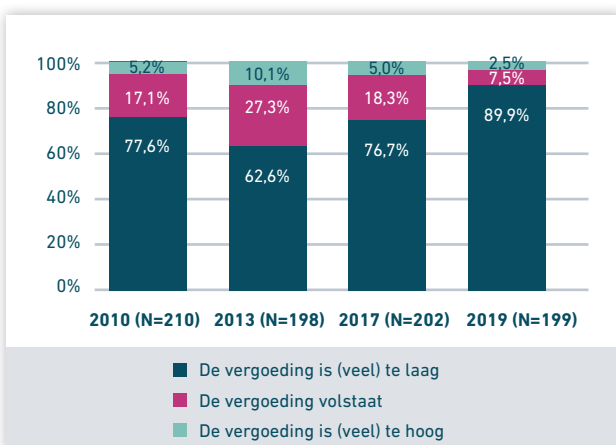
→ **6.4 TEVREDENHEID VERGOEDING**

Figuur 23 laat de tevredenheid over de vergoeding zien vanaf 2010.

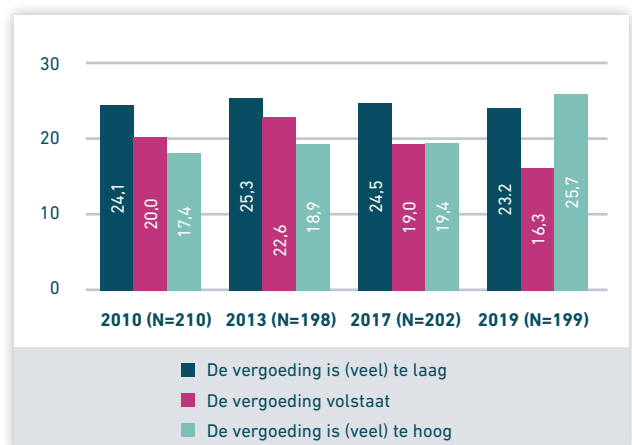
In 2019 is slechts 7,5% van de Statenleden van mening dat de vergoeding volstaat. De overgrote meerderheid (89,9%) van de Statenleden geeft aan dat de vergoeding (veel) te laag is. Dit is een stijging van 13,2% vergeleken met 2017. Waar in 2013 het percentage ontevreden Statenleden nog 62,6% was, lijkt sindsdien een stijgende trend te zijn ingezet: steeds meer Statenleden zijn ontevreden over de vergoeding die ze krijgen. Dat is opvallend omdat de vergoeding door de jaren heen wel steeds hoger geworden is. De afgelopen jaren is ook de vergoeding voor gemeente-

raadsleden aangepast, waarbij raadsleden uit de kleinste gemeenten de vergoeding het meest zagen stijgen. Onder raadsleden die het meest profijt hebben van de aangepaste vergoeding, leidde dit tot een veel hogere tevredenheid. De vergoeding voor raadsleden komt daarmee in 2019 op gemiddeld € 16,81 per uur. Dit hoofdstuk liet eerder zien dat de vergoeding voor Statenleden uitkomt op gemiddeld € 12,25, € 4,56 per uur minder dan de vergoeding voor raadsleden. Dit verschil in waardering zit Statenleden dwars. Ook geven Statenleden aan dat de vergoeding niet in verhouding staat tot de verantwoordelijkheid die je hebt als Statenlid. Verder vindt het Statenwerk voor een deel plaats tijdens kantooruren. Een deel van de Statenleden kiest er daarom voor om minder te werken, of (onbetaald) verlof op te nemen. Een veel gehoorde klacht is dat de vergoeding niet voldoende is om het inkomensverlies te compenseren.

2,5% van de Statenleden vindt de vergoeding te hoog. In voorgaande edities was deze mening vooral toebedeeld aan SP-Statenleden. In 2019 is dit geen uitzondering: van de Statenleden die aangeven dat de vergoeding (veel) te hoog is, zijn de meeste lid van de SP-fractie. Statenleden die vinden dat de vergoeding (veel) te laag is, zijn vrij evenredig verdeeld over de partijen.

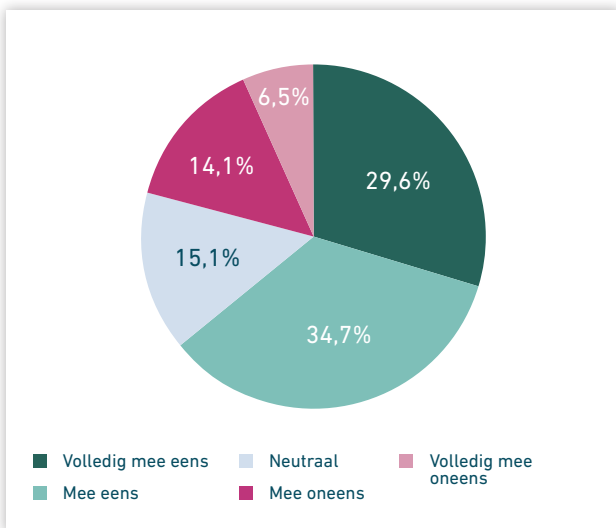
Figuur 23: Tevredenheid van Statenleden over de vergoeding (2013-2019)

Figuur 24: Tijdsbesteding van Statenleden aan het Statenlidmaatschap in uren per week naar tevredenheid over de vergoeding

Figuur 24 laat zien hoeveel tijd Statenleden gemiddeld aan het Statenwerk besteden, verdeeld naar hun tevredenheid over de vergoeding.

De verdeling uit 2019 wijkt af van voorgaande jaren: de Statenleden die vinden dat de vergoeding (veel te) hoog is, hebben de hoogste tijdsbesteding per week (25,7 uur per week). Een mogelijke oorzaak voor dit resultaat is dat slechts 2,5% van de Statenleden de vergoeding te hoog vindt. Daarmee wordt het risico op een extreme score (een outlier) vergroot. Een ander opmerkelijk resultaat is dat Statenleden die vinden dat de vergoeding (veel) te laag is, gemiddeld minder tijd per week aan hun ambt besteden dan in voorgaande jaren: gemiddeld 23,2 uur per week. In 2017 was dit nog 24,5 uur per week, een verschil van 1,3 uur. Een mogelijke oorzaak voor deze daling is dat meer Statenleden aangeven ontevreden te zijn over de vergoeding, terwijl de totale tijdsbesteding per maand niet veel is gestegen na 2017. Statenleden die vinden dat de vergoeding volstaat, besteden gemiddeld 16,3 uur per week aan het Statenlidmaatschap, het laagste aantal in die categorie sinds de nulmeting in 2010.

Figuur 25: Antwoord van Statenleden op de vraag 'Als ik meer tijd en vergoeding krijg voor het Statenwerk, dan lever ik beter werk.' (2019, N=199)

Aan de Statenleden is ook gevraagd hoe zij zouden presteren met meer tijd en een hogere vergoeding.

Bij de stelling 'Als ik meer tijd en vergoeding krijg voor het Statenwerk, dan lever ik beter werk' is een ruime meerderheid (64,3%) is het (zeer) eens met deze stelling, zie figuur 25. 15,1% is neutraal, 20,6% is het hiermee (zeer) oneens.

→ 6.5 VERLOF

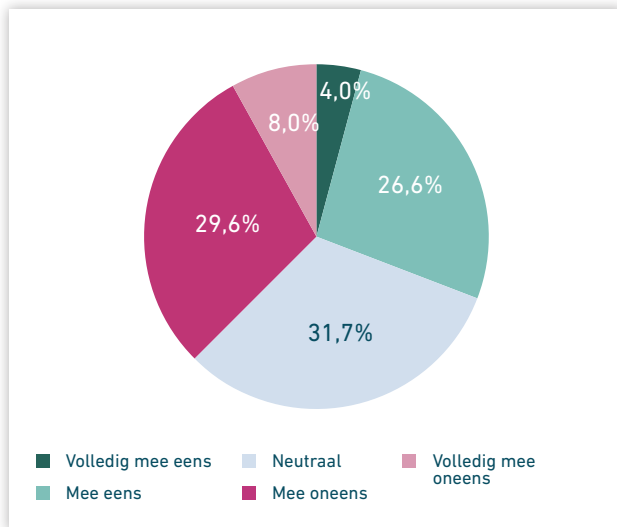
Een meerderheid van de Statenleden (55,5%) combineert het Statenlidmaatschap met een betaalde baan en/of opleiding. Aan de Statenleden is dan ook gevraagd hoe zij denken over hun mogelijkheden tot verlof en de tevredenheid hierover. Van de 199 Statenleden die deze vraag beantwoordden, neemt 78,0% van de Statenleden weleens (onbetaald of betaald) verlof op van hun reguliere werk. Gemiddeld nemen deze Statenleden 13,1 uur per maand verlof.

Aan de Statenleden is gevraagd of hun werkgever en/of opleiding voldoende ruimte biedt om een politieke nevenfunctie te vervullen. Van de 113 Statenleden die deze vraag beantwoordden, is 58,0% het (zeer) eens met deze stelling. 19,0% van de Statenleden is van mening dat hun werkgever en/of opleiding te weinig ruimte voor een politieke nevenfunctie biedt.

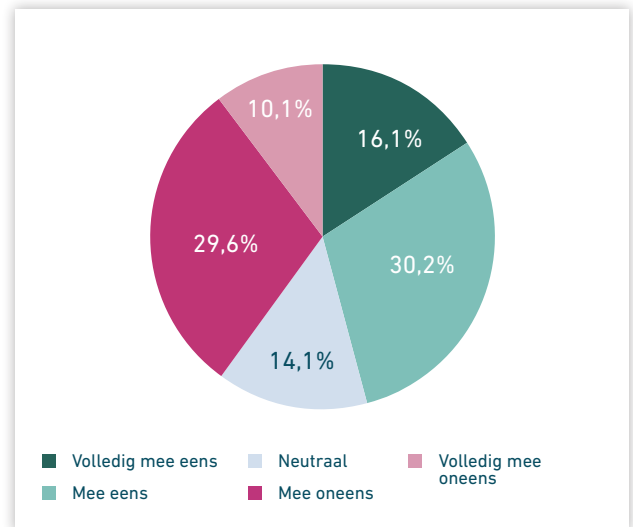
48,0% van de Statenleden is het (zeer) eens met de stelling dat zij voldoende verlof krijgen voor het bijwonen van Provinciale Statenvergaderingen en Statenwerk. 27,0% van de Statenleden vindt dat zij te weinig verlof hiervoor krijgen. 52 Statenleden die aangeven te weinig verlof te ontvangen, willen gemiddeld 13,0 uur per maand extra verlof.

→ 6.6 WAARDERING

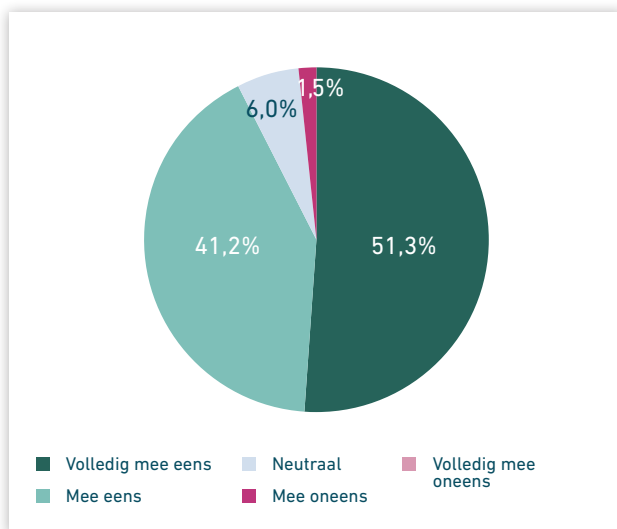
Naast onderwerpen als de vergoeding en verlof, hebben we de Statenleden gevraagd hoe zij denken over de waardering die zij als Statenlid krijgen en hoe zij over hun Staten-

Figuur 26: Antwoord van Statenleden op de vraag 'Ik krijg als Statenlid voldoende maatschappelijke waardering.' (2019, N=199)

Figuur 28: Antwoord van Statenleden op de vraag 'De functie van Statenlid zou goed als fulltime functie ingevuld kunnen worden.' (2019, N=199)

Figuur 27: Antwoord van Statenleden op de vraag 'Ik heb plezier in mijn werk als Statenlid.' (2019, N=199)

lidmaatschap denken. Bij de stelling 'Ik krijg als Statenlid voldoende maatschappelijke waardering' van figuur 26 is 30,6% het (zeer) eens met de stelling. 31,7% is neutraal en 37,6% is het (zeer) oneens.

Ondanks dat Statenleden minder tevreden zijn geworden

over hun tijdsindeling en hun vergoeding, hebben de meeste Statenleden nog plezier in hun Statenlidmaatschap, zie figuur 27.

Bij de stelling 'Ik heb plezier in mijn werk als Statenlid' is een overgrote meerderheid van 92,5% het (zeer) eens. Slechts 1,5% is het oneens met de stelling, geen enkel Statenlid was het zeer oneens met deze stelling. Tenslotte is ook aan Statenleden gevraagd of zij vinden dat het Statenlidmaatschap als fulltime functie ingevuld zou kunnen worden. 46,3% van de Statenleden is het (zeer) eens met deze stelling, 14,1% is neutraal, en 39,7% is het (zeer) oneens met deze stelling, zie figuur 28.

→ 6.7 CONCLUSIE

In 2019 ontvangt een Statenlid gemiddeld € 12,25 per uur aan het Statenlidmaatschap. Dat is een stijging van € 0,45 per uur vergeleken met 2017. Een oorzaak voor deze stijging ligt mogelijk in de verhoogde maandelijkse vergoeding ten opzichte van 2017, terwijl de totale tijdsbesteding per maand is gedaald.

De totale kosten op jaarbasis voor de activiteiten is € 8.260.829 een stijging van € 300.779 in vergelijking met 2017. Doordat Statenleden meer tijd besteden aan bestuurlijke activiteiten, zijn deze kosten met € 525.025 gestegen naar € 5.998.062 per jaar. Statenleden besteden in 2019 minder tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten, waardoor die kosten met € 227.147 zijn gedaald naar € 1.970.117.

Hoewel de vergoeding al jaren stijgt en de tijdsbesteding sinds 2017 zelfs is gedaald, is de ontevredenheid over de vergoeding fors hoger en breed gedragen onder Statenleden. 89,9% van de Statenleden geeft aan dat de vergoeding (veel te) laag is, een stijging van 13,2% ten opzichte van 2017. 7,5% is van mening dat de vergoeding volstaat.

CONCLUSIE

Het Nationaal Statenledenonderzoek 2019 heeft als doel om inzicht te verkrijgen in de tijdsbesteding, werkzaamheden en vergoeding van Statenleden en vergelijkt de uitkomsten met de vorige metingen uit 2010, 2013 en 2017. Het laatste hoofdstuk van deze editie zet de belangrijkste onderzoeksresultaten op een rijtje en beantwoordt de onderzoeksvraag.

→ 7.1 THEORETISCH PROFIEL

Wat is er in recente onderzoeken bekend over het dualisme in relatie tot de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland?

Uit het theoretisch profiel wordt duidelijk dat de doelstellingen van de Wet dualisering provinciebestuur slechts in beperkte mate zijn behaald. De Wet dualisering provinciebestuur beveelt Statenleden aan om 50% van hun tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten te besteden. Bij de vorige edities van het Nationaal Statenledenonderzoek werd duidelijk dat deze aanbeveling bij lange na niet werd behaald: Statenleden besteden relatief meer tijd aan bestuurlijke taken dan aan volksvertegenwoordigende taken. De tijdsindeling van Statenleden komt daarom niet overeen met deze aanbeveling.

→ 7.2 TIJDSBESTEDING

Wat is de tijdsbesteding van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt deze van de tijdsbesteding in 2010, 2013 en 2017?

Statenleden besteden in 2019 gemiddeld 22,6 uur per week aan hun Statenlidmaatschap. Dat is een (kleine) daling met 0,2 uur per week ten opzichte van 2017, toen Statenleden 22,8 uur per week hieraan besteedden. Statenleden uit Utrecht besteden met 26,0 uur per week gemiddeld de meeste tijd aan hun politieke ambt, hun collega's uit Noord-Holland de minste tijd met 19,6 uur per week. Dat is een verschil van 9,4 uur per week. Tussen de grotere politieke partijen is over het algemeen weinig verschil in tijdsbesteding. Kleine partijen als 50PLUS en SGP besteden respectievelijk de meeste tijd (30,6 uur per week) en de minste tijd (18,0 uur per week) aan het Statenlidmaatschap.

In 2019 zijn meer Statenleden ontevreden over hun totale tijdsbesteding. Slechts 37,3% van de Statenleden is hierover tevreden (-18,1% ten opzichte van 2017), 34,8% (+8,5%) zou graag meer tijd aan het Statenwerk willen besteden, 27,9% (+9,6%) juist minder tijd. De werkbelasting in combinatie met een betaalde baan, eigen bedrijf en/of opleiding is hoog. Statenleden met een betaalde baan zijn in combinatie met hun Statenwerk gemiddeld 54,7 uur per week kwijt; Statenleden met een opleiding gemiddeld 51,2 uur per week; Statenleden met een eigen bedrijf gemiddeld 52,4 uur per week. Statenleden die een baan en opleiding combineren hebben met 61,9 uur per week de hoogste gecombineerde werkbelasting. Tegelijkertijd geeft 58,3% aan een (zeer) hoge werkdruk te ervaren en is 48,8% (zeer) ontevreden over de balans tussen werk en privé.

→ 7.3 WERKZAAMHEDEN

Wat is de tijdsbesteding gerelateerd aan de werkzaamheden van Provinciale Statenleden in Nederland in 2019 en in hoeverre verschilt de tijdsbesteding aan deze werkzaamheden ten opzichte van 2010, 2013 en 2017?

In 2019 besteden Statenleden gemiddeld 72,6% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 23,8% van hun tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten. 3,5% van hun tijd gaat naar overige activiteiten. Statenleden zijn tegelijkertijd ook meer ontevreden over hun tijdsindeling dan in 2017. Was in 2017 nog 52,7% tevreden over de tijdsindeling, in 2019 is dit nog 38,8%. 61,2% van de Statenleden zou de tijdsindeling graag anders zien: het liefste zouden ze minder tijd besteden aan bestuurlijke activiteiten (met name lezen van vergaderstukken, nota's en rapporten) en meer tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (met name werkbezoeken).

Tussen de provincies zijn weinig grote verschillen in de tijdsindeling. De Statenleden uit Flevoland besteden gemiddeld de meeste tijd aan bestuurlijke activiteiten (80,0%) en de minste tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (18,0%). Tussen de politieke partijen is de tijdsverdeling ook grotendeels evenredig verdeeld. Statenleden van GroenLinks besteden gemiddeld de meeste tijd aan bestuurlijke activiteiten (77,0%, samen met de overige partijen), Statenleden van CDA en 50PLUS gemiddeld de minste tijd (68,0%). 50PLUS-Statenleden besteden de meeste tijd aan volksvertegenwoordigende activiteiten (29,0%), Statenleden van GroenLinks en Forum voor Democratie de minste tijd (21,0%).

→ 7.4 HONORERING

Wat is de vergoeding die Provinciale Statenleden in Nederland ontvangen voor het Statenwerk in 2019 en in hoeverre verschilt deze vergoeding van die in 2010, 2013 en 2017?

In 2019 ontvangt een Statenlid gemiddeld € 12,25 per uur voor het Statenlidmaatschap. Dat is een stijging van € 0,45 per uur vergeleken met 2017. Dit komt door de verhoogde maandelijkse vergoeding ten opzichte van 2017, terwijl de totale tijdsbesteding per maand is gedaald. Statenleden uit Utrecht krijgen de laagste gemiddelde vergoeding per uur met € 10,64. Statenleden uit Noord-Holland krijgen de hoogste vergoeding per uur met € 14,15.

De totale kosten op jaarbasis voor de activiteiten is € 8.260.829 een stijging van € 300.779 in vergelijking met 2017. Doordat er meer tijd gaat naar de bestuurlijke activiteiten, zijn de kosten op jaarbasis voor deze activiteiten gegroeid ten opzichte van 2017. De kosten voor volksvertegenwoordigende activiteiten zijn gedaald, doordat daar minder uren aan worden besteed.

In 2019 is het percentage Statenleden dat ontevreden is over de vergoeding met 13,2% gegroeid naar 89,9%. Dat is opvallend, omdat de vergoeding wel gestegen is. Slechts 7,5% is van mening dat de vergoeding volstaat, en 2,5% is van mening dat de vergoeding te hoog is. Nog nooit eerder gaven zoveel Statenleden aan de vergoeding (veel) te laag te vinden.

→ 7.5 ANTWOORD OP DE HOOFDVRAAG

Waaruit bestaan de werkzaamheden van Provinciale Statenleden, wat is de concrete tijdsbesteding voor deze werkzaamheden, welke vergoeding ontvangen Provinciale Statenleden voor het Statenwerk in 2019 en in hoeverre komt dit overeen met de tijdsbesteding, werkzaamheden en vergoeding in 2010, 2013 en 2017?

De werkzaamheden van Statenleden zijn verdeeld in bestuurlijke activiteiten en volksvertegenwoordigende activiteiten, die samen weer bestaan uit 17 individuele activiteiten. Statenleden besteden in 2019 gemiddeld 22,6 uur per

week aan deze activiteiten, een lichte daling van 0,2 uur vergeleken met 2017. De tijdsbesteding in 2019 is hoger dan die in 2013 (21,5) en lager dan die in 2010 (22,9).

Statenleden besteden gemiddeld 72,6% van hun uren aan bestuurlijke activiteiten, 23,8% aan volksvertegenwoordigende activiteiten en 3,5% aan overige activiteiten. Het contrast tussen deze twee activiteiten is nog niet eerder zo groot geweest: in 2017 besteedden Statenleden nog 68,8% van hun tijd aan bestuurlijke activiteiten en 27,6% aan volksvertegenwoordigende activiteiten. De 50%-richtlijn van de Wet dualisering provinciebestuur wordt in 2019 opnieuw niet gehaald.

Voor hun Statenwerk krijgen Statenleden een vergoeding van gemiddeld € 12,25 per uur. Dat is een stijging van € 0,45 in vergelijking met 2017 (€ 11,80). De oorzaak voor deze stijging is de daling in totale tijdsbesteding, in combinatie met een stijging in de maandelijkse vergoeding. De gemiddelde vergoeding per uur in 2019 ligt ook hoger dan de gemiddelde vergoeding per uur in 2010 (€ 10,98) en in 2013 (€ 11,99).

“IN TEGENSTELLING
TOT MIJN EERDERE
GEMEENTERAADSWERK
WORDT **BIJ**
STATENWERK
VEEL TIJD OVERDAG
GEVRAAGD. DAT GAAT
TEN KOSTE VAN
BETAALD WERK.”

Een respondent

→ Nationaal Statenledenonderzoek

Daadkracht voert sinds 2010 een trendonderzoek uit naar de tijdsbesteding, werkzaamheden en honorering van Provinciale Statenleden in Nederland. Daadkracht onderzoekt in hoeverre de tijdsbesteding van Statenleden overeenkomt met de aanbeveling van de Wet dualisering provinciebestuur om minimaal 50% van de tijd te besteden aan volksvertegenwoordigende taken.

Het vierde Nationaal Statenledenonderzoek is in samenwerking met het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties tot stand gekomen. Op www.nationaalstatenledenonderzoek.nl zijn de digitale versie van deze factsheet en de volledige onderzoeksrapportage te vinden.

Nationaal Raadsledenonderzoek (NRO) Daadkracht is ook verantwoordelijk voor het NRO (2007, 2009, 2012, 2014, 2017 en 2019 zie www.nationaalraadsledenonderzoek.nl).

→ Bekendmaken

Daadkracht Bekendmaken is marktleider elektronisch publiceren van regelgeving, mededelingen en kennisgevingen volgens de Bekendmakingswet. Daadkracht ondersteunt met advies, training en invoerdiensten. Bekendmaken is een vitaal proces, dat we hebben laten certificeren. De ISO 9001:2015 certificering geeft een objectieve, onafhankelijke onderbouwing van onze hoge kwaliteitsstandaarden.

→ Advies

Daadkracht Advies ondersteunt lokale overheden bij vraagstukken over bedrijfsvoering, informatiehuishouding en dienstverlening. De adviseurs van Daadkracht zijn specialist in het optimaliseren van processen, het invoeren van zaakgericht werken, privacy- vraagstukken, informatie-architecturen en informatiebeveiliging.

→ Talent

Daadkracht Talent biedt talentvolle mensen aan die net klaar zijn met hun studie. Alumni bestuurs- en bedrijfskunde werken, leren en doen de nodige vakkennis op bij gemeenten onder begeleiding van Daadkracht en de Daadkracht Academie. Zo kunnen zij goed voorbereid bij u aan de slag.

→ Digitaal

Daadkracht Digitaal helpt overheden bij het inrichten en verbeteren van hun website. Daadkracht doet dit met onderzoek, concrete oplossingen en ondersteuning bij de uitvoering. Toegankelijk, vindbaar en gebruiksvriendelijk.

COLOFON

Onderzoek en redactie:

drs. Bart-Jan Flos,
drs. Ageeth de Jager – de Lange,
Wessel Luken
en Robine Roordink.

In samenwerking met
het ministerie voor
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties.

Met dank aan
Harold van de Velde (Statenlidnu),
Dop van Ulzen (VVD),
Marc de Droog (D66) en
Suzanne Vrielink (GroenLinks)

Vormgeving:
Anke de Kroon/De Ontwerpzolder
Uitgave december 2020
ISBN 978-90-829590-3-1